

Veto

Spijtig. Net nu onze demokraat goed op weg was om aan de vier universiteiten van Ultratanië verschillende eredoktoraten te krijgen voor zijn boeiende bijdragen over de demokratisering van het onderwijs, heeft hij besloten om de strijden erbij neer te leggen. Vanaf nu moet de lezer zijn weg maar zelf vinden op zijn tocht naar wijsheid en inzicht. Een laatste vingerwijzing vindt hij op pagina 3.

En of wij daar geen poëtische rechtsbovens zouden mogen over schrijven. Wees maar gewaarschuwd, er gaan nog hete tranen geschied worden in deze Veto. Wij zijn nu eenmaal rechtvaardige en gevoelige mensen, die niet vies zijn van een bladzijde vol jeugdsentiment. Stefan Hertmans vertelt er alles over. Hij las voor de literaire wedstrijd van Germania de diepste roerelen van studenten die al eens een traantje neerschrijven. Woorden komen voor gevoelens, op pagina 7.

Maar natuurlijk is al dat literair gepleng volkomen uit de tijd. Wij jongeren zien nu alles in beelden, we vertellen niet meer wat we dromen en ook de lezer kijkt alleen nog naar de foto's. Omdat u het bent zullen wij toch even praten over films, en wat daar allemaal mee kan gebeuren als we gaan experimenteren. Draai uzelf tien keer driehonderd-zestig graden rond, en je hebt het allemaal al eens gezien. Meer daarover op pagina 8.

Duizend bommen en granaten, de wereld zit toch wel verkeerd in mekaar. Wij die dachten dat er geen oorlog meer bestond na die vierde Duitser. In het Midden-Oosten hebben ze onze postmoderne tijd nog niet begrepen. Nogal begrijpelijk als men hier zegt dat ze daar ook geen verlichting gekend hebben. Verdomme nog aan toe, haast je naar pagina 9.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 16, 1989-1990, NUMMER 24, MAANDAG 19 MAART 1990

Nieuwe fakulteiten TW Elke fabriek zijn eigen unief

Vorige maandag ging in het Arenbergkasteel een persconferentie door met vertegenwoordigers van de bestaande fakulteiten Toegepaste Wetenschappen (KUL, VUB, RUG). Ze maakten daarin hun standpunt bekend over de - voorlopig nog vage - expansieplannen van minister Coens. Voorlopig zou er 'gedacht' worden aan drie nieuwe kandidaturen Toegepaste Wetenschappen in Antwerpen, Diepenbeek en Kortrijk. In Antwerpen zou er zelfs een complete TW-fakulteit komen. Die plots gulheid staat in fel contrast met de besparingen die de laatste jaren aan de universiteiten opgelegd zijn. Als er dan toch meer geld beschikbaar is voor onderwijs, dan zou dat beter besteed zijn aan de bestaande instellingen. Maar bij de beslissing om de drie 'dwerguniversiteiten' uit te breiden zijn motieven als 'efficiëntie', laat staan 'demokratisering', helemaal niet aan de orde. Eigenlijk is dat nooit anders geweest.

Als je de vergelijking maakt met de andere Europese landen, lijkt het oprichten van universiteiten wel onze nationale sport. In Nederland heb je één technische universiteit voor 4,8 miljoen inwoners, in West-Duitsland één voor 5 miljoen en in België één voor 1,8 miljoen. De Vlaamse aspirant-ingenieur kan kiezen tussen drie universiteiten: Gent, Brussel en Leuven. "Dat is historisch gegroeid", wordt er als verontschuldiging voor die toch merkwaardige situatie aangevoerd. Het is het oude liedje van de verzuiling van het onderwijs: elke zuil moet de kans krijgen haar adepten op te voeden zoals zij het wil.

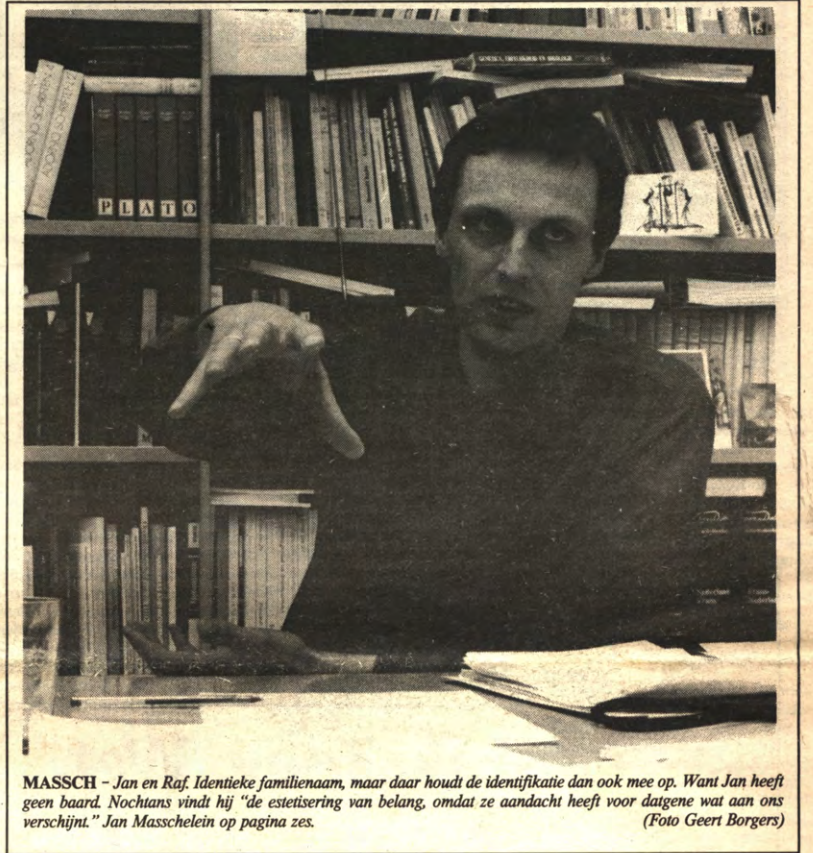
werden de nefaste gevolgen van de iedere-streek-zijn-universiteit-mentaliteit duidelijk. Aangezien dezelfde studierichtingen aan verschillende fakulteiten gedoceerd werden, werd er op pedagogisch en wetenschappelijk gebied vaak dubbel werk gedaan. De besnoeiingen hadden tot gevolg dat alle fakulteiten bleven bestaan, maar dat ze ook allemaal met onvoldoende middelen kwamen te zitten.

Drift

De fakulteit Toegepaste Wetenschappen was daarop geen uitzondering. Ook daar is er een nijpend gebrek aan personeel en middelen voor onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Voor Leuven komt daar dan nog bij dat aan de betoelaging per student een einde werd gemaakt, uitgerekend op het moment dat de inschrijvingen voor TW de hoogte in gingen. Maar door de contacten met het bedrijfsleven was het voor TW gemakkelijker om aan bijkomende middelen te komen dan voor, zeg maar, Letteren en Wijsbegeerte. Wat ook mooi meegenomen was, was dat er maar drie TW-fakulteiten waren om de 'markt' te verdelen.

Maar het ziet ernaar uit dat daar verandering in komt. Op het Ministerie van Onderwijs werd ons verzekerd dat er nog niets vast staat, maar de geruchten van een volledige TW-fakulteit in Antwerpen en kandidaturen in Kortrijk en Diepenbeek zijn voor de gevestigde TW-fakulteiten alarmerend genoeg. Op de persconferentie, waar ook vertegenwoordigers van de Vlaamse Ingenieurs-

vervolg op p.2 >

MASSCH - Jan en Raf. Identieke familienaam, maar daar houdt de identifikatie dan ook mee op. Want Jan heeft geen baard. Nochtans vindt hij 'de estetisering van belang, omdat ze aandacht heeft voor datgene wat aan ons verschijnt.' Jan Massschelein op pagina zes.

(Foto Geert Borgers)

Provinciaal

Dat ging goed zolang de overheid genoeg geld over had om het vanuit economisch oogpunt bekeken absurde systeem te financieren. Er kwamen zowaar nog zes kleine uniefjes bij. Antwerpen kreeg er zelfs drie: het katholieke Universitaire Fakulteit Sint-Ignatius Antwerpen (Ufsia), het vrijzinnige Universitaire Instellingen Antwerpen (UIA) en het Rijksuniversitair Centrum Antwerpen (RUCA). Kortrijk kreeg er een afdeling van de KUL bij (Kulak) en Brussel werd ook met een katholieke uniefje bedacht (Ufsal). De metropool Diepenbeek, tenslotte, kreeg het Limburgs Universitair Centrum (LUC). In Antwerpen wordt de laatste tijd wel werk gemaakt van een overkoepelede Universiteit Antwerpen. Met typisch Antwerps chauvinisme wordt er nu al gepraat over 'de vierde universiteit van Vlaanderen'.

Pas bij de jongste besparingsgolf

Nieuwe Centrale Keuken

Alma steekt de COP uit het zand

Mensen die in de week van 2 april in de buurt van Alma 3 vertoeven, kunnen nu al best oestopjes gaan kopen. Op die dag zal men op de universitaire grond tussen de Celestijnenlaan en de Groenveldlaan immers starten met de werken van de nieuwe centrale keuken van Alma, de Centrale Opslag en Productie-eenheid (COP). De plannen voor deze COP zijn ondertussen al meer dan tien jaar oud. De eerste ramingen van de bouwkosten werden al in de jaren zeventig gemaakt. Het feit echter dat men het in het verleden niet eens kon worden over de financieringsmodaliteiten en de vestigingsplaats van de COP, heeft tot gevolg gehad dat de spade nog steeds in de grond moet gestoken worden. Maar goed, laten we hopen dat 1990 voor Alma nu écht "het jaar van de COP" wordt.

seerd kunnen worden. Dat men afziet van de 'bereiden-opeten'-techniek heeft echter ook zijn keerzijdes. De industriële techniek van het vacuüm koken veronderstelt immers dat de Alma-restaurants uitgerust worden met speciale gekoelde opslagruimtes evenals met aangepaste apparatuur om de menucomponenten terug op smaak en temperatuur te brengen.

Geld

Onvermijdelijk stoot men dan ook op de vraag 'wie gaat dit alles betalen, wie heeft zoveel geld?'. Alleen al voor de COP wordt de totale kost op 190 miljoen geraamd. Voor dit bedrag zijn er momenteel twee financieringsbronnen. Enerzijds zijn er de reserves van Alma zelf. Hoeveel die reserves bedragen is echter nooit echt duidelijk geweest. Anderzijds werd op 14 juli 1987 tijdens een vergadering van de Raad van Beheer van de KU-Leuven de beslissing genomen 50 miljoen beschikbaar te stellen voor de realisatie van de ruwbouw van de COP. En naast dit 'kado' stelde diezelfde vergadering een lening voor Alma in het vooruitzicht. Het afbetalingschema en de concrete modaliteiten van die lening werden echter nooit ten gronde gespecificeerd.

vervolg op p.5 >

De noodzaak van een nieuwe centrale keuken laat zich al een hele tijd gevoelen. Al jaren stelt men dat de huidige centrale keuken onder Alma 2 verouderd is. De bestaande infrastructuur is voorbijgestreefd en de exploitatie is mede daardoor deficitair. De scheiding van de magazijnen - in de Bierbeekstraat 75 in Heverlee - en de keuken in de Van Evenstraat brengt immers heel wat onnodige kosten met zich mee. Ook het in stand houden van de oude centrale keukens kost Alma veel geld, geld dat beter besteed zou zijn aan de COP.

Er zijn immers nog meer argumenten die spreken voor de bouw van de COP. De nieuwe COP zal bijvoorbeeld aan de Landbouwfakulteit de gelegenheid geven om te experimenteren inzake voedingstechnologieën en er zal eindelijk een einde komen aan de stank-en lawaai-overlast op de kampus van Sociale Wetenschappen. In de nieuwe keukens zal men bovendien 'vacuüm' gaan koken. Dit betekent dat de menucomponenten op traditionele wijze zullen bereid worden, maar na bereiding luchtdicht zullen worden verpakt in multiportieverpakkingen van ongeveer drie liter inhoud.

Deze productietechniek heeft als voordeel dat de maaltijden langer op voorhand kunnen bereid worden en dat bijgevoerd de levering van die maaltijden aan de verschillende restaurants niet meer gekoppeld zal zijn aan een stringent tijdschema. Productie en transport zullen met andere woorden beter georganiseerd worden.

CONGRES VLAAMSE RECTOREN

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)actualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studietoestand en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Invasie

Er worden geruchten gelanceerd over een mogelijke bezetting van 's Meiersstraat 5 door het NSV, en velen weten intussen reeds dat bij een vorige poging om het huidige Stuc-gebouw te bezetten, iemand voor de rest van zijn leven kreupel geslagen is.

Ik heb een paar voorstellen om op een geweldloos manier tegen de invasie van de bruine horde in te gaan, en ongelukken te vermijden:

1. Dit soort mensen draagt nogal veel 'stoere feldgrau': donkere kleuren, zware boots etc.... Dus stel ik voor dat iedereen die tegen hen wil ingaan, zich in witte, of althans lichtgekleurde kleren zou hullen deze week: ons licht tegen hun duisternis. Dit kan een waardig en geweldloos gebaar zijn. Het lijkt een nogal absurd voorstel, maar wellicht loont het de moeite om erover na te denken?

2. Een grootse aanwezigheidspolitiek van zoveel mogelijk mensen uit kringen, inzonderheid uit kringbesturen, op de 'hete punten', o.a. de activiteiten van de Week tegen Racisme, en een aanwezigheid in Alma 2 iedere middag, want dat

is traditioneel een mikpunt voor hen, omwille van de aanwezigheid van stands voor deze Week. En ik nodig iedereen uit om dan daar met mekaar te discussiëren en daarover informatie uit te wisselen, ik zal er ook iedere middag zijn. Dat oaze aanwezigheid ook waardig en geweldloos moge zijn, onverzettelijk maar zonder in te gaan op provocaties. Wanneer de NSV'ers een groot aantal vastberaden mensen tegenover zich zien, dan werkt hun provocatie-techniek niet meer, en zullen ze zich niet zomaar in kamikaze-activiteiten storten.

Dus: allemaal geweldloos en in 't wit?

Louis De Meuter

Medica-Ster

Met deze wil Medica graag haar Ster-kern voorstellen. Er is al een hele tijd verlopen sedert de eerste Ster-petities in onze jaren circuleerden. En de petitie heeft inderdaad een vrucht afgeworpen. Om verder in te gaan op het probleem van racisme staken enkele studenten de koppen bij elkaar en richtten een anti-racistische werkgroep op binnen de Medische kring. Deze werkgroep bestaat momenteel uit een vijftiental studenten en geniet de steun van het presidium.

Medica startte met een eigen Ster-kern omdat het noodzakelijk is "de basis" te bereiken om het dagdagelijkse

SPORT - De Liss-TD is een jaarlijks hoogtepunt van het Leuvense Sportnooi. Al doet de Vlaamse Bamba-variant van de meesten een beetje onwennig aan. (Foto Rob Stevens)

racisme te bestrijden. "Het werken naar de basis" is overigens overeenkomstig de werkingsprincipes van de Ster-beweging. In de eerste plaats wil Medica informatie te werk gaan, maar tegelijkertijd wil ze een gehoor zijn voor diegenen in Medica die met vragen zitten of de rechtstreeks gekonfronteerd worden met dit probleem.

Op de agenda van de Medica-Ster-kern staat op 22 maart om 20.00 u een praatkafé met Karel Steur (Migrantenwerking in het Brusselse), Mohammed Hassan (Somalisch student) en Jean-Pierre Mbwebwa (Zairees student sociologie). Vanaf 21.30 u brengt de Zairese muziekgroep Mwinda Afrika naar de Doc's-bar. Vanzelfsprekend is iedereen van harte welkom op deze happenings.

Namens de Medica-Ster-kern, Leen Deprédomme

De Algemene Vergadering (AV) van Kringraad zal eind april overgaan tot de verkiezing van een vertegenwoordiger voor de

ring moeten zij grondig op de hoogte zijn van de problematiek inzake onderwijs en medebeheer in het algemeen, of hun toe-

regelmatig verslag uit van die vergaderingen op de AV (ook schriftelijk).
Kombinaties met een zware opdracht binnen

Interfakultaire Commissie voor Aggregatie

(ICA), behorend tot de groep Humane Wetenschappen.

Hiervoor komen alle studenten humane wetenschappen van de KU Leuven in aanmerking, die:

1. in de loop van dit of van vorig academiejahr in minstens één zittijd geslaagd zijn.
2. Van de kandidaten wordt een gedegen kennis verwacht in de POK, fakulteitsraad, Didactische Commissie, Centrum voor Aggregatie, Onderwijs-werkgroep van de kring, presidium of Kringraad.

komstig werkingsdomein in het bijzonder.

3. De kandidaten moeten bereid zijn om hun functie op te nemen volgens de geplogenheden van de AV van Kringraad. Deze vergadering komt tweewekelijks samen op vrijdagavond. Hij volgt van dichtbij het tot stand komen van de standpunten op de AV, en verwoordt en verdedigt het standpunt van de AV van Kringraad naar ICA, en omgekeerd brengt hij ook

de kring (bijvoorbeeld preses) worden afgeraden. De verkiezing vindt plaats op de AV van Kringraad op vrijdag 23 maart 1990 om 19.00 u in het Maria-Theresiakollege, lokaal MT 24. Kandidaturen hiervoor moeten die dag ten laatste binnen zijn laatste op vrijdag 28 april om 17.00 u.

Alle sollicitaties dienen schriftelijk te komen op het sekretariaat van Kringraad ter attentie van Piet Schreurs, 's Meiersstraat vijf, 3000 Leuven.

Kolofon

Veto

's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 16
nr. 24
19 maart 1990

Ver. uitg. Walter Pauli,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredactie: Johan Reynders
Redaktiesekretaris: Walter Pauli

Redactie:
Koen Hendrickx, Luc Janssens,
Erik Pareidix, Jan Van der Linden,
Tine Van Heesvelde, Stef Wauters

Doka:
Hendrik Delagrane, Rob Stevens

Tekeningen:
Arnulph, NIX en Urbis

Lay-out en vormgeving:
Donatienne Brasseur, Koen Hendrickx, Luc Janssens, Walter Pauli, Johan Reynders, Shwan Jaf, Jan Van der Linden, Stef Wauters

Medewerkers:
Donatienne Brasseur,
Pieter De Gryse, Filip

De Keukeleere, Paul Demets,
Hilde Lenie, Tie Roefs,
Ronny Tielen, Bart Van Herck

Eindredactie:
Koen Hendrickx

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Rotatyp Brussel
Oplage 9000 exemplaren
ISSN-nummer 0773-5162
Abonnementen

Studenten: 250,-; niet-studenten: 300,-; steun vanaf 600,-; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen om 18.00 uur op het redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

Fak. Toeg. Wet.

← vervolg van p.1

vereniging en het bedrijfsleven aan deelnemen, werd uitgerekend dat de oprichting van een volledige TW-fakulteit vijf tot zes miljard zou kosten. Om zo'n fakulteit draaiend te houden zou bovendien jaarlijks 750 miljoen nodig zijn. Heeft de overheid dat er voor over? Zou het geld dan niet beter besteed kunnen worden aan het uitbouwen van de bestaande structuren?

Natuurlijk werd hier vooral voor eigen winkel gepleit. We hebben de KUL vroeger nooit horen protesteren tegen het bestaan van Kulak en Ufsal. Daar zijn ze zelfs altijd blij mee geweest. Op die manier konden studenten, die anders voor de KUL 'verloren' zouden gaan tot profijt van de RUG en de VUB, toch nog binnengehaald worden, zij het met twee jaar vertraging. UIA-dekaan Adams wijst er bovendien op dat het, wat hem betreft, alleen maar gaat om nieuwe technologieën als afvalverwerking. In Antwerpen zal de ingenieur van morgen opgeleid worden, dat staat voor hem vast. En wat de middelen betreft: "Dat is een kwestie van prioriteiten. België geeft meer uit aan onderzoek in bijvoorbeeld klinische biologie dan bijvoorbeeld Nederland, waar het toch zo vaak mee vergeleken wordt. Er moeten gewoon meer middelen komen voor onderwijs en wetenschappelijk onderzoek."

Dat laatste is natuurlijk een vrome wens waar niemand bezwaar tegen zal maken. Maar daar is de verspilling van geld en personeel niet mee goedgepraat. Het bestaande systeem keert zich zowel tegen de onderwijsopdracht van de universiteit als tegen een kwalitatief hoogstaand onderzoek. Ook het argument van de grotere lokale participatie aan het hoger onderwijs is bij nader inzien niet houdbaar. Er is geen onder-

zoek bekend naar het democratiserend effect van de kandidaturen-bij-de-deur. Maar ook als er zo'n effect zou bestaan, dan nog moeten er minder dure alternatieven mogelijk zijn. Zoals Bart De Moor, lector aan de fakulteit TW van deze KUL (en tevens oud-redakteur van Veto) in een Vrije Tribune in 'De Standaard' schreef: "Er zijn andere acties denkbaar die goedkoper zijn en vooral efficiënter. Wij denken hierbij aan sensibilisatiecampagnes in de scholen, de PMS-centra en de media, specifiek gericht naar technische opleidingen. Ook een bijlesutelen van het studiebeurzenstelsel is onontbeerlijk. Tenslotte mag men niet over het hoofd zien dat de participatiegraad van meisjesstudenten aan onze fakulteiten toegepaste wetenschappen, uitzonderlijk laag is ten opzichte van het universitaire gemiddelde. Rekruteren van meer vrouwelijke ingenieurs kan bovendien ook verhelpen aan een vermeend tekort aan academische ingenieurs, waarop stevast wordt gezinspeeld." Maar die motieven zullen niet erg zwaar doorwegen in de discussies over het al dan niet doorvoeren van de expansieplannen. Adams wond er geen doekjes om wat nu eigenlijk het motief is voor een TW-fakulteit in Antwerpen: "Wij willen de samenwerking met het bedrijfsleven niet missen. De Antwerpse regio is goed voor 43 procent van het zakencijfer van Vlaanderen. Als het bedrijfsleven niet aan haar trekken komt op universitair gebied, dreigt Antwerpen een economisch kerkhof te worden." Als dat waar is, hanteert het bedrijfsleven dan toch wel zeer eigenaardige criteria om te bepalen waar het zich gaat vestigen. Een unief per industriële zone? Met Antwerpen op een half uur rijden van Gent, Leuven of Brussel? Het heeft verdacht veel van dorpspolitiek.

Luc Janssens

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Horizontaal - 1. Onderwijs in algemene en inleidende vakken aan een universiteit 2. Met een mesje lijnen van een papier afkrabben - vervoermiddel 3. Uitvloeiën, afkomstig zijn van 4. Laagte - Chroom - horloge 5. Woordenboek van een dialect 6. Bergplaats - voornaam van Fo 7. Dobbelsleenvormig voorwerp met uithollingen om overeenkomstige holtten in metalen plaatjes te slaan - eerste (Engels voorvoegsel) 8. Ontschorse - de nabij zijnde 9. Schijnvoorstelling - ontkenning 10. Getijde - inzinking in de zeebodem - nummer.

Vertikaal - 1. Vrouwelijke dominee 2. Mohammedaanse vastenmaand - Russische rivier 3. Dienares in de harem van een sultan 4. Lange, stevige vogelvoer - deel van de bijbel - klein soort paard 5. Opggericht - groot binnenwater 6. Hedendaags Frans filosoof - Vlaams dorpje 7. Een zekere - leider (Arabisch) 8. Bepaalde windstreek 9. Terreurorganisatie tijdens het naziregime - Half schreiend om iets dwingen 10. Godin der tweedracht - schande.

DOSSIER DEMOKRATISERING (DEEL 7 EN SLOT)

Een tijdje terug kwam prof. Herman Deleecq volop in de media-belangstelling met zijn artikel 'Blijvende ongelijkheden in het onderwijs: tien jaar later'. Hierin geeft hij een overzicht van het falen van de de democrativering van het Hoger Onderwijs. Die is nooit voltooid geweest, zeker niet bij de lagere klassen.

Deleecq zoekt naar de oorzaken daarvan, en stelt dat hiervoor niet de financiële, maar wel de socio-kulturele drempels verantwoordelijk zijn. Bovendien, aldus Deleecq, speelt bij de studietoelagen het zogenaamde Matteuseffekt mee: de beurzen gaan vooral naar de middengroep, en niet naar de lagere klassen. Hij wil daarom een herverdeling: meer geld voor de armste studenten, afschaffing van de kleinere beursbedragen. Toen Veto als één van de weinigen kritische bemarkin-

gen bij Deleecq maakte, viel dat niet overal in goede aarde. Ook niet bij Herman Deleecq zelf, die ons verweet "een onjuist en tendentieuze beeld op te hangen van mijn persoon en mijn onderzoek". Veto wil de discussie echter niet uit de weg gaan. Daarom presenteren we sinds enkele weken een 'Dossier Democratisering', waarin we een andere visie dan die van Deleecq uiteenzetten.

We moeten onze fans teleurstellen: deze week beëindigen we onze reeks. We proberen enkele beleidsvoorstellen te formuleren. De nationale begrotingsminister mag nu al sidderen bij het idee dat echte democrativering hem gegarandeerd enkele miljarden zal kosten. Maar dan "zullen we ook in een nieuw België ontwaknen". □

Financiële of kulturele drempels

De Bretellen van België

In zijn studie 'Blijvende ongelijkheden in het onderwijs: tien jaar later' stelt prof. Herman Deleecq dat kulturele drempels belangrijker zijn dan financiële drempels. Hij poneert deze stelling echter, zonder daar enige vorm van bewijsvoering aan vast te knopen. Dat kan ook moeilijk, want er is nooit een degelijk, omvattend onderzoek gedaan naar de juiste relatie tussen beide drempels. Anemie Dewaele, verbonden aan het Hoger Instituut voor de Arbeid (Hiva) stelt dat het algemeen geweten is dat de 'school-aspiraties' voor de lagere klassen beduidend minder hoog liggen dan de hogere klassen, maar dat er absoluut niets kan gezegd worden over het aandeel van de materiële middelen van de ouders (in *De onderwijssituatie van de verschillende sociale groepen in Vlaanderen. Een literatuurstudie met bijzondere aandacht voor de arbeidersgroep*, Leuven, 1982, pp. 108-109).

Dewaele benadert met haar 'agnostisch' standpunt de waarheid nog het meest: op dit moment kunnen wij niet met grote zekerheid de exakte invloed van eender welke drempel bepalen. Dat is een ongezonde situatie. Dit impliceert immers dat men op dit moment geen gericht en doelmatig beleid kan voeren: men weet gewoon niet waar het juist fout loopt. De discussie over kulturele drempels wordt dan vaak gebruikt - niet in het minst door verantwoordelijke politici - om de invloed van financiële drempels te minimaliseren. Zolang hierdoor geen degelijk wetenschappelijk onderzoek is verricht, kan iedereen hierover één en ander uit zijn nek lullen.

Zandbak

Wat echter met zekerheid kan gesteld worden, is dat financiële drempels een zekere, en bovendien niet onbelangrijke, invloed hebben. Zo stelt prof. W. Wielemans in *Opvoeding en Onderwijs onder maatschappelijke druk*, Leuven, 1986, p. 86: "Hogere studies, zowel op niet-universitair als op universitair niveau zijn duur; zelfs wanneer een studiebeurs kan worden bekomen, moet nog een gedeelte worden bijgepast." Sien Winters, Ides Nicaise en Hubert Cossey toonden in hun Syntheserapport *Studiefinanciering* (oktober '87) dat studietoelagen (een financiële stimulans) voor het Sekundair Onderwijs bevorderend werken voor de deelname van de lagere klassen, voor het Hoger Onderwijs van de midden- en lagere klassen. Een studietoeloen (iedere student zou automatisch het minimuminkomen krijgen, ongeveer 250.000 fr per jaar) zou een stijging van het aantal studenten met meer dan 85% veroorzaken. Dat financiële drempels inderdaad bestaan, en dat louter financiële maatregelen hiervoor een oplossing bieden, wordt door deze studies dus afdoende aangetoond.

Een moeilijker vraag is of kulturele en financiële drempels elkaar bepalen. Het antwoord hierop is al een stuk gecompliceerder. Zo is er onderzoek uit Gent (1979) dat uitwijst dat er een duidelijk verband bestaat tussen de bezuizing (grootte en aantal van de kamers in een woning) en de intelligentie, of een ander Amerikaans onderzoek dat opmerkelijke relaties aanduidt tussen de aanwezigheid en kwaliteit van de speelplekken aan een woning en de motorische vaardigheden van de kinderen. Over het algemeen wonen de lagere klassen in arbeiderswijken met kleine

huisjes, en is het een voorrecht van de burgerij om in de ruime tuin een reusachtige schommel, zandbak, zwembad en pingpongtafel te hebben, zodat beide vorige onderzoeken doorgaans geïnterpreteerd worden als bewijs voor de belangrijke invloed van de economische gezinssituatie op de onderwijssituatie.

Er zijn echter ook onderzoeken, zoals dat van de Nederlander H.J.N. Grandia uit 1968, die het tegengestelde aantonen. Toch menen wij dat er elementen zijn die deze redenering ondersteunen. Zo is het bijvoorbeeld reeds lang een uitgemakke zaak dat edukatief speelgoed (denk aan Lego, Playmobil, Fisher Price) 'heilzaam' is voor kinderen. Wel, wij dagen iedereen uit om rond 6 december 's lands speelgoedzaken te bezoeken en de prijzen te noteren. Een middelmatige doos van hogervernoemde 'merken' kost gegarandeerd boven de duizend frank, voor een niet veel grotere variant moet

een veelvoud neergegeld worden. Ouders uit lagere sociale groepen zullen dit ook dikwijls niet kunnen betalen: edukatief verantwoord speelgoed is aan hun kinderen niet besteed wegens 'te duur'. Een logisch gevolg is dan ook dat die kinderen ook verstoken blijven van de voordelen ervan. De socio-kulturele vaardigheden (zoals motoriek, fantasie, etc.) hebben dus ook hun financiële beperkingen.

Kleenex

Het onderzoek van Deleecq leert ons aan dat de lagere socio-professionele klassen (ongeschoolde arbeiders, klerken, enz.) de laagste onderwijsparticipatie hebben. In hetzelfde onderzoek staan echter ook grafieken die aantonen dat de laagste 'inkomensdeelen' (de armste inwoners dus) eveneens de laagste onderwijsparticipatie hebben. Intuïtief was dat al te verwachten: ongeschoolde arbeiders verdienen - op gepensioneerden en werklozen na - doorgaans het minst, maar behoren tegelijk tot de groepen die onderaan de 'kulturele' ladder staan: zij zijn meestal het minst ontwikkeld wat betreft socio-kulturele eigenschappen als mondigheid, zin voor initiatief, bereidheid tot risico, etc. De vraag of het financiële het kulturele bepaalt, dan wel omgekeerd, wordt er niet eenvoudiger op.

Als mensen uit de lagere groepen echter op de sociale ladder stijgen (van handelaar naar ondernemer, bijvoorbeeld), merken we dat ook de onderwijsparticipatie stijgt. Een recent artikel van

VVS-VOORSTELLEN DE VLAAMSE ROBIN HOOD

Waar Loko de Leuvense studenten overkoepelt, doet de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) een dappere poging om de studenteninspraak voor heel Vlaanderen te koördineren. Met de nota 'Nieuwe besparingen en studiefinanciering' formuleert ondervoorzitter Karin Verelst (nu VUB, vroeger LUC) enkele voorstellen over democrativering. Op het eerste zicht sluiten die nauw aan bij de richting waarin Sociale Raad denkt. Toch zijn er nog enkele belangrijke discussiepunten.

VVS slaat de nagel op de kop als ze stelt dat kulturele drempels - waarvan het bestaan vanzelfsprekend niet ontkend wordt - op dit moment in Vlaanderen meestal gebruikt wordt om de financiële drempels toe te dekken. Het wegwerken van financiële drempels vraagt immers concrete geldelijke steun op korte termijn. Bij de socio-kulturele drempels is dat veel minder het geval: oplossingen hiervoor betekenen doorgaans niet veel minder dan aan de hele maatschappelijke structuur sleutelen, wat wel het laatste is waaraan een politikus zijn vingers wil verbrennen.

Als het VVS echter stelt dat pas "na het wegwerken van de materiële drempels aan een innige aanpak van dit complexe probleem kan begonnen worden", dan vinden wij dit toch vrij onverantwoord geformuleerd. Wij zouden er eerder voor pleiten dat er op dit moment reeds ernstig onderzoek zou gebeuren naar de kulturele drempels: dat is er immers nog nooit geweest. Wij gaan wel akkoord met het VVS dat de inspanningen om de financiële drempels weg te werken hier in geen enkel opzicht onder mogen liggen.

VVS spreekt zich bovendien principieel uit tegen de plannen om het studiebeurzenstelsel te vervangen door een stelsel van studieleningen (die na x aantal jaar moeten terugbetaald worden): een gedeelte van het Hiva-onderzoek uit 1988 heeft de nefaste effecten van studieleningen afdoende aangetoond. VVS wordt plots echter veel minder principieel

met hun fundamenteel voorstel tot de hervorming van de studietoelagen: "De VVS besefte echter heel goed dat de budgettaire moeilijke toestand beperkingen oplegt aan de beslissing van het moment". Het VVS komt even later dan ook tot de bizarre conclusie dat - hoewel men de maksimumbeurzen wil verdubbelen tot 160.000 fr (een prima maatregel) en de minimum- en maximumgrenzen drastisch wil verhogen (idem), toch "een besparing van meer dan drie miljard fr zou kunnen worden gerealiseerd". Even later wordt er nog bijzonder expliciet aan toegevoegd "het is nuttig er nogmaals op te wijzen dat dit alles kan worden gerealiseerd zonder noemenswaardige budgettaire meerkost". Zoiets vinden wij pure lulkoek.

VVS stelt immers voor om kindergeld, belastingsaftrekken voor kinderen ten laste en dergelijke, die ook aan 'rijkere' gezinnen toekomen, te centraliseren en hiermee nieuwe sociale centra te bouwen. Zo'n Robin Hood-strategie vinden wij bijzonder kortzichtig. Wat VVS doet is in feite nog veel ultra-liberaler dan Guy Verhofstadt: VVS geeft toe dat er op dit moment - na de inleveringen van Sint-Anna (!) - drie miljard teveel besteed wordt aan sociale gelden voor studenten. Sociale Raad heeft altijd voorgesteld dat er méér geld nodig zal zijn om een serieuze sociale politiek te voeren, en dat vinden wij een veel eerlijker voorstelling van de stand van zaken.

Recente rapporten (waarin ondermeer duidelijk werd dat meer dan 40% van de vrije beroepen een inkomen van minder dan 250.000 fr per jaar aangeeft...) tonen aan dat, als men wil hervorden, dat best niet doet door aan de sociale zekerheid te perversen. Een eerlijker stelsel van belastingen is niet alleen veel doeltreffender, maar bovendien sociaal rechtvaardiger. Kindergeld, belastingsaftrekken voor kinderen ten laste hebben ons inziens geen uitstaans met het inkomen van de ouders, maar zijn juiste én noodzakelijke maatregelen van de overheid. De vaststelling dat een gezin met een inkomen van 1,5 miljoen met 4 kinderen ten laste beduidend meer onkosten heeft dan een alleenstaande met hetzelfde inkomen, lijkt ons een voor de hand liggende evidentie. (WP)

(Foto Rob Stevens)

prof. Jan Lauwers (Universitaire Instellingen Antwerpen) in De Gids op Maatschappelijk Gebied (*Culturele ongelijkheid... is dat erg?*) leert ons dat tussen die industriële en de arbeiders vaak weinig of geen kulturele verschillen bestaan: "Op de tafels van de lagere beroepen vinden we meer brood, meer boter, meer zoetigheid en charcuterie, maar minder fruit en yoghurt. Ze eten meer varkensvlees, maar minder vis. Hun handen staan er niet naar om vis te eten, zegt Bordieu, evenmin als hun neus geschikt is om met een 'kleenexje' gesnoten te worden. Moeder de vrouw moet de graten van de vis eerst wegmenen, zij moet de peren schillen. Merkwaardig: de industriële die wel veel geld hebben, maar doorgaans minder opleiding genoten hebben dan de vrije beroepen, staan dicht bij de etgewoonten van de arbeiders. Geld schept blijkbaar geen cultuur." (p. 150)

Als geld geen cultuur schept - met andere woorden, als die industriële en arbeiders ongeveer tot dezelfde kulturele klasse behoren - dan is het alleszins merkwaardig vast te stellen dat hun onderwijsparticipatie grondig verschilt: kinderen van industriëlen gaan meer naar de universiteit dan die van arbeiders, en kiezen ook andere studierichtin-

gen. Financiële verschillen maken dus duidelijk verschillen in onderwijsdeelname uit. Toch kan ook hier onmiddellijk het tegendeel bewezen worden: kinderen van onderwijzers, die veel minder verdienen dan ondernemers, gaan in verhouding veel meer naar de universiteit. Hier speelt dus weer het geld geen rol, in tegenstelling tot de kulturele omgeving. Om maar te zeggen: de relatie tussen financiële en kulturele drempels is bijzonder ambig.

Bretel

Het debat over kulturele en financiële drempels staat dus nog in zijn kinderschoenen. Waar in andere landen - vooral Scandinavië, maar ook Nederland, Groot-Brittannië - hier rond reeds tientallen jaren fundamenteel studiewerk is verricht, is dit wat België betreft nog steeds één grote woestijn. Pedagogie houden zich bezig met onderwijs en didactische modellen, economen met studiekosten en studiefinanciering, sociologen met de deelname van de maatschappelijke klassen aan het universitair onderwijs, maar van een geïntegreerd beleid is tot nu toe geen sprake.

Dat is doodjammer. Een aantal eisen, vooral van financiële aard (degelijke sociale sektor met lage prijzen, hogere studiebeurzen) zijn reeds jarenlang gekend, maar nog steeds niet volledig verwezenlijkt. Het ziet er bovendien niet naar uit dat dit in een nabije toekomst beter zal worden. Met oplossingen voor de kulturele drempels is het nog erger gesteld. Algemene projecten zoals het VSO, het Vernieuwd Sekundair Onderwijs, werden om allerlei redenen helemaal afgevoerd. Gedeeltelijk kwam dit omdat vanaf de jaren zeventig, toen het VSO werd ingevoerd, er stelselmatig te weinig geld beschikbaar was voor onderwijs. De Belgische variant van het VSO is die naam nooit echt waard geweest, maar steeds een flauw afkooksel gebleven: er waren te veel financiële beperkingen, én ideologische tegenstand.

Dit alles maakt dat het demokratiseringsdebat in België op een belabberd niveau is beland. Aan kulturele drempels wordt nauwelijks iets verholpen, de financiële drempels groeien van jaar tot jaar. De eminente Amerikaanse wetenschapper Robert E.L. Faris schreef reeds een dertigtal jaren geleden dat sociale en economische maatregelen rond onderwijs "een land aan zijn schoenveters kunnen omhoogtrekken" (*Reflections on the Ability Dimension in Human Society*, in *American Sociological Review* 23 (1961), pp. 835-843). We hebben dan ook het bange vermoeden dat men dit land reeds jarenlang aan zijn bretellen laat zakken.

Dertig jaar na Sharpeville

Een herinnering aan het bloedbad

Toen in 1960 in de Zuidafrikaanse stad Sharpeville tientallen zwarte betogers neergekogeld werden door blanke ordehandhavers, leidde dat tot wereldwijd protest: nog nooit had het apartheidsregime zo duidelijk laten zien wat de uiterste konsekwenties waren van haar eigen systeem. De Algemene Vergadering van de UNO deed het bloedbad van Sharpeville gelukkig niet af als een intern Zuidafrikaans *fait-divers*. Integendeel, men oordeelde - terecht - dat uitspattingen als die in Sharpeville inherent waren aan een racistische maatschappij. De UNO vaardigde hiertegen twee soorten maatregelen uit: negatieve (de boycot en isolatie van Zuid-Afrika) en positieve: de installatie van de Internationale Dag tegen het Racisme op 21 maart.

De twee bekendste anti-racistische massa-organisaties in Vlaanderen, Jongeren tegen Racisme (van de 't is mijn vriend/blijf eraf-handjes) en School Zonder Racisme, plannen op deze Internationale Dag tegen het Racisme een 'Optocht voor vriendschap en gelijkheid'. Aan deze optocht koppelen zij ook een 'basistekst', waarin zij hun twee centrale stellingen, gelijkheid en anti-racisme, verder uitwerken.

Die basistekst vertrekt van de redenering dat momenteel in België eigenlijk geen 'migrantenprobleem' bestaat, maar wel een 'racisme-probleem'. Dat lijkt misschien een te verwaarlozen onderscheid (geen enkele politieke partij heeft het in hun verschillende migrantennota's gemaakt), maar is het eigenlijk niet. Als men uitgaat van de filosofie dat er een 'migrantenprobleem' is, stelt men eigenlijk dat dergelijke conflicten onvermijdelijk zijn als mensen van verschillende nationaliteiten, huidskleur of cultuur samenwonen. Zijn de vreemdelingen dan niet de schuld voor dat probleem, dan zijn ze in deze visie alleszins wél de oorzaak.

Gaat men ervan uit dat er eigenlijk een 'racisme-probleem' is, dan zijn de vreemdelingen noch de schuld, noch de

oorzaak van de nu bestaande strubbelingen. Integendeel, een beperkte groep 'aanstokers', genre Vlaams Blok, zoekt in de vreemdelingen de zondebok voor alle mogelijke kalamiteiten die België (of beter: Vlaanderen) de laatste tijd overkomen is. Werkloosheid? Schuld van de vreemdelingen. Drugs? Meegesmoldd door vreemdelingen. Aids? Komt uit Afrika. Kriminaleit? Door de Vreemdelingen. Migranten worden op die manier politiek misbruikt, en fungeren als een uitstekende dekmantel voor sommige politici. Zij hoeven niet meer naar andere oorzaken of oplossingen te zoeken: met de komst van de migranten wordt alles verklaard, door het vertrek van de migranten zal dan ook alles opgelost worden.

Het Vlaams Blok en andere nationalistische (al dan niet studenten-) verenigingen werpen vaak op dat zo'n standpunt niet racistisch ("wij zijn allemaal tegen racisme") is, maar louter cultureel bepaald: de schok van twee culturen zou onvermijdelijk tot conflicten leiden. Slechts één voorbeeldje uit hun praktijk is echter voldoende om het bedrieglijke van hun theorie aan te tonen. Konkreet heeft het Vlaams Blok steeds de mond vol over Noordafrikaanse migranten,

maar nooit over bijvoorbeeld Japane managers. Wel, onze Westeuropese cultuur is veel meer verwant met die van de Marokkanen (zowel historisch, godsdienstig als taalkundig) dan met de Japane cultuur. Toch is het toevallig de meest 'Westerse' cultuur (de Marokkaanse dus), die bestreden wordt. Vreemd. Om dergelijke opvattingen wetenschappelijk te ontcrachten, vraagt de basistekst dan ook de oprichting van een Instituut voor Racisembestrijding, naar analogie van bestaande voorbeelden in Nederland en Groot-Britannië.

De basistekst beschouwt uitdrukkelijk de multi-kulturele maatschappij als een enorme verrijking voor de samenleving. Hiermee stelt zij zich uitdrukkelijk tegen "het Westers blanke superioriteitsdenken", dat zich momenteel het meest opvallend uit in een massale hetze tegen de Islam. Deze zinsrede werd soms misbegrepen, alsof gesteld werd dat iedere Belg in se 'superioriteitsdenkend' zo zijn. Dat is natuurlijk niet zo: er werd enkel stelling genomen tegen die filosofie *an sich*, zonder daarom ervan uit te gaan dat iedere "Westerse blanke" zich daar automatisch in terugvindt.

Een ander bijzonder geladen onderwerp in de hele migranten context is de zogenaamde 'sluierdiskussie'. Hierin is de basistekst voldoende duidelijk: "De organisatoren verzetten zich dan ook tegen de diverse verboden van en manipulaties tegenover een aantal geloofsgemeenschappen van de Islamgemeenschap (verbod op de sluier). Deze gebeurtenissen hebben enkel de onverdraagzaamheid en het racisme versterkt en het samenleven van de verschillende gemeenschappen bemoeilijkt. Verboden lossen in deze niets op." Het absurde van

Ster krijgt de laatste tijd erg veel tegenstand - ook fysisch! - uit ekstrem-rechts hoek. (Foto Rob Stevens)

de hele sluierrel wordt pas goed duidelijk indien men gelijkaardige maatregelen zou treffen tegenover bepaalde katholieke gebruiken. Zo zijn er verschillende meijsscholen waar de direktie erop staat dat er geen juwelen of sieraden gedragen worden, maar waar niemand er ook maar aan denkt om te controleren of de meijsses geen gouden of zilveren kruisjes aan hun hals hebben hangen.

INTIMIDEREN

De akties van SteR begint enkele lieden aan deze KUL blijkbaar aardig op de zenuwen te werken. Donderdagmiddag was het duidelijk 'raak' aan Alma 2. De mensen van SteR delen het pamflet voor de 'Optocht voor Vriendschap en Gelijkheid' uit, iets verder staan Stichting Nieuwe Wereld en de Marxistisch-Leninistische Beweging hun eigen aktiviteiten te propageren. "Genoeg kommunistisch geïnfilterd", moeten enige kortcharigen gedacht hebben, waarop ze kortdaat alle SteR-affiches van de muur rukten. Algemeen konsternatie bij de mensen van SteR. De gelegenheids-ordehandhavers deden er nog een scheffe bovenop, en vonden het nodig om hun visie op het seksuele leven van een vrijgestelde van Sociale Raad wereldwijd te maken: "Jij, met hoeveel negers heb je al geslapen?" En daarna, tot het verzamelde, verbouwereerde publiek: "Julie gaan allemaal Aids krijgen". Gloeps.

De aktievoerders waren geen onbekenden: zij zijn lid van een gekende nationalistische studentenvereniging. Maar natuurlijk was het een persoonlijke aktie - zij hadden hun petjes immers niet op -, en natuurlijk waren de pas opgehangen affiches buiten aan Alma 2 - een platte aanval op Paula D'Hondt - louter aan individuele leden toe te schrijven. Natuurlijk...

Deze akties tonen echter aan dat ekstrem-rechts bijzonder grof te werk begint te gaan. Zij schuwen bovendien de pure intimidatie niet meer. Zo werd overal verkondigd dat "men op het Zuid-Afrika debat met Hélène Passtoors één en ander zal meemaken". Een ander, even hardnekkig, gerucht is dat volgende week de 's Meierstraat 5 (met de lokalen van Veto en SteR) zal bezet worden.

Ekstreem-rechts doet wat ekstreem-rechts niet laten kan. Loko heeft vorige week (bij de erkenning van de vrije verenigingen) getoond dat zij voorlopig sterk genoeg is om zich hiertegen af te zetten, en ekstreem-rechts te herleiden tot haar werkelijke propertes: antidemokratisch, gewelddadig en racistisch. (WP)

DE WIJNRODE PET VAN KAREL TAVERNIER

"Wij zijn inderdaad één van de vele vrije verenigingen geworden. Maar waar wij gehoord moeten worden, luisteren ze nog naar ons. Ik denk dan vooral aan het rektorat", aldus Steven Vandeput, preses van het Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond (KVHV), in een Veto-interview op 17 april 1989. Vandeput sloeg daarmee de nagel op de kop: de helft van de universitaire top (rektor Dillemans, vice-rektor Deruyttere, algemeen beheerder Tavernier, dekaan Casteels van Geneeskunde, oud-groepsvoorzitter prof. De Meester, beheerders Godderis, Detremmerie, De Jaeghere en Dequae, de bisschoppen Heuschens en Van Peteghem) maakten in 1989 deel uit van het Erekomitee "100 jaar Ons Leven", het blad van het KVHV.

Hij zou echter nóg akkurater geweest zijn, als hij het woord "rektorat" vervangen had door "algemeen beheer". Waar rektor Dillemans zijn sympathie met het KVHV doorgaans beperkt door het meezingen op kantussen of zich ten gepaste tijde laat sieren

met een opzichtig erelint, gaat algemeen beheerder Tavernier een stapje verder: hij beschouwt het KVHV als een geprivilegeerde partner, die op meer dan gewone faciliteiten kan rekenen.

Alle AP-ers en WP-ers (proffen en assistenten) krijgen haast wekelijks post van het Algemeen Beheer. Meestal zijn dat gewone, dorre dienstmededelingen. Vorige week had Tavernier echter voor een speciale attentie gezorgd. Naast zijn persoonlijk ondertekende 'Instrukties en Mededelingen' - ditmaal over de 'Centrale Technische Dispatch' (referentie 1990/6) - werd in dezelfde officiële KUL-enveloppe een 'bedelbrief' van het KVHV rondgestuurd. Preses Johan Bruynickx, hoofdredakteur D'Hoore en beheerder Fillee vragen de akademici om "een overschrijving van minstens 750 frank, met vermelding erelid 1990". De reden hiervoor ligt voor de hand "Een goede Verbondswerking kost echter veel geld...", aldus de KVHV-brief. Tenslotte worden alle professoren en

assistenten uitgenodigd "op de cantus van 3 maart om 20 u in de Leuvense universiteitshallen".

Verschillende leden van het academisch en wetenschappelijk personeel vonden dit een bedenkelijke praktijk. Dat het KVHV zo'n kanalen uitprobeert, is hun goed recht: "vragen kost geen geld", zal wellicht de redenering geweest zijn. Dat Tavernier op die vraag ingaat, is echter niet gepast. Door de toestemming aan het KVHV te geven om de de officiële KUL-post te gebruiken, doet hij in feite niets anders dan gunsten verlenen aan een vereniging waarvoor hijzelf persoonlijke sympathie heeft. De brief van het KVHV krijgt op die manier een 'officieel' kachet, en bovendien kost die hele operatie ongetwijfeld geld. Wij vragen ons af of de Marxistisch-Leninistische Beweging, of de Roze Drempel, om het bij deze voorbeelden te houden, volgende week óók via de officiële KUL-post de professoren kunnen inlichten over hun 1 Meifestuif van hun Gay-betoging. (WP)

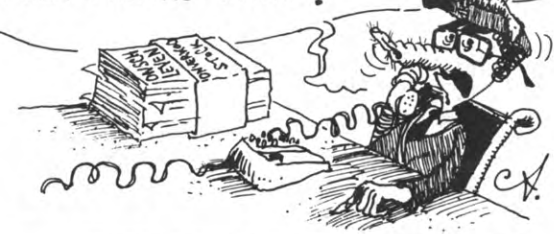
VTK

Aan de KU Leuven wordt voor deze 'Optocht voor vriendschap en gelijkheid', en voor haar basispamflet opgeroepen door 'Studenten tegen Racisme' (SteR). Niet iedereen is daar echter blijkbaar even gelukkig mee: SteR begint de laatste tijd erg veel tegenstand - ook fysisch! - te krijgen uit ekstrem-rechts hoek (zie kader). Er is echter ook duidelijke steun: vijf kringen ondertekenden reeds de bewuste basistekst: VTK, Landbouwkring, Politika, Ekonomika en Historia. VTK, dat tot nu toe om allerlei redenen steeds stelde niet aan de aktie 'Fakulteit zonder Racisme' van SteR mee te doen, is er dit keer dus wél bij. Meer nog, "ze waren zelfs veruit de eerste om hun ondertekende tekst binnen te brengen", aldus een glunderende SteR-verantwoordelijke.

Walter Pauli

Optocht voor Vriendschap en Gelijkheid, samenkomst Barraplein te Brussel (Anderlecht), donderdag 21 maart om 18.00 u. Inlichtingen voor bussen vanuit Leuven: kantoor Sociale Raad, 's Meierstraat 5, 22.95.41.

...DUS ALS IK U GOED BEGRIP, MIJNHEER TAVERNIER, ZODT GE GAARNE ALS WEDERDIENST EEN BEDELBRIF VOOR DE ALMA IN ONZE KVHV-ENVELOPPES STOPPEN?

Tikkantoor Devano
016/23.98.70

Tekstverwerking Laserprinting ★ Lay-out Dactylografie

Boeken, tijdschriften, cursussen, thesissen,...

Professionele aanpak Jarenlange ervaring

T. & K. Van Nooten-Dehaes
Wilsessesteeng 54
3020 Herent

advertentie

Centrale Keuken

Walma Malma

← vervolg van p.1

Doordat bovendien de plannen voor de COP veel vertraging opliepen en zodoende ook de reële kostprijs steeg, zag de Raad van Bestuur van Alma zich in december 1989 genoodzaakt om opnieuw een duidelijke uitspraak in verband met de rentepercentages en de afbetalingstermijn van de toegezegde lening aan de Raad van Beheer van de KU Leuven te vragen. In een onderhoud op 22 december 1989 met algemeen beheerder Tavernier en rektor Dillemans werd die vraag op tafel gelegd en het antwoord was hoopgevend. Tavernier en Dillemans verzekerden de 'gift' van 50 miljoen, beloofden een grotere lening dan in 1987 was toegezegd en een verlenging van de afbetalingstermijn. Maar zoals Sociale Raad toen al vreesde, is het tot nog toe bij de beloften van deze opperhoofden gebleven.

Vaag

Op 25 januari 1990 vergaderde immers de Raad van Beheer van de KU Leuven. Sociale Raad hoopte dat de gedane beloften op deze vergadering zouden worden bekrachtigd, maar niets was minder waar. Er werd met geen woord meer gerept over het 'december-gesprek'. Wel kwam de Raad van Beheer over de brug met het jaarlijks toezeggen van 15 miljoen aan Studentenvoorzieningen voor het "groot onderhoud" in die sektor. Nu zouden echter ook voor Alma deze extra centjes welgekomen zijn, omdat - zoals hierboven al werd gezegd - het bouwen van de COP vele "vernieuwende investeringen" in de verschillende restaurants met zich mee zal brengen. Maar...

Op de laatste vergadering van de Raad voor Studentenvoorzieningen bestond er onenigheid over wat men moest verstaan onder de "sektor Studentenvoorzieningen". Bedoelde de Raad van Beheer van de KU Leuven alleen Studentenvoorzieningen in strikte zin (huisvesting, medische dienst, enz...) of bedoelde men daarmee ook Alma? Toon Martens, directeur van Alma, en de studenten meenden dat de Raad van Beheer van de KU Leuven ook Alma beoogde toen ze deze beslissing nam, maar Raf Masschelein, voorzitter Studentenaangelegenheden, was overtuigd

van het tegengestelde. Volgens Dhr. Masschelein zouden "bijkomende investeringsproblemen van Alma kunnen opgelost worden via een verruiming ten aanzien van de lening van de COP". Maar er is nog nergens formeel sprake van een verruiming van die lening. Bovendien blijft zo de precieze omvang van de pot geld waar Alma over zou kunnen beschikken dan ook rijkelijk vaag.

Voor de lening die de KU Leuven dus nog steeds officieel moet toekennen aan Alma bestaat mogelijk wel een alternatief. Voor de Sint-Anna-maatregelen te afschaffen, was het namelijk krachtens een KB van 14 maart 1975 mogelijk bij de ASLK leningen aan te gaan tegen 1,25%. Recent werd nu voor de financiering van het Van Dale-kollege bij ministerieel besluit nog zo'n lening verkregen. Indien Alma eenzelfde lening zou kunnen bekomen voor de bouw van de COP, dan zou die in ieder geval interessanter zijn dan een lening van de KU Leuven.

Ruw

Achter de schermen van dit financieel gebakkelei heeft de Raad van Bestuur van Alma een gedeelte van de eerste fase van de noodzakelijke "vernieuwende aanpassingen" - verbouwingen aan de distributiekeuken onder Alma 2 - al goedgekeurd. Weliswaar met het nodige voorbehoud aan de kant van de studenten. Want hoewel zij het belang van de COP en de andere vernieuwingen die deze met zich mee zal brengen, inzien, staan zij toch niet met het volste vertrouwen achter het project. Het is immers helemaal niet zo duidelijk waar al het geld vandaan gaat komen en of het gaat komen. Bij de discussie over de goedkeuring van de vernieuwingen bij Alma 2 hebben de studenten dan ook benadrukt dat zij alleen deze werk-faze bijtreeden en mogelijk in de toekomst anderen zullen afkeuren. Want het belang van de COP ten spijt, zou het al te gortig zijn indien de werken nog (meer) geld uit de beurzen van de studenten zouden vragen.

Niet alleen de studenten koesteren echter enige bezorgdheid, ook het perso-

neel staat niet honderd procent achter de COP. Vooreerst zijn zij het voortdurend uitstel van de werken omwille van financiële perikelen grondig beu, maar daarnaast stellen zij zich vragen over de herscholingen en de eventueel andere, meer gekwalificeerde, krachten die de COP en haar nieuwe produktietechniek zullen vragen.

Worst

Maar hoe dan ook, de eerste steen moet nog gelegd worden en de grootste zorg blijft voorlopig om de financieringsmodaliteiten van de COP uit de impasse te krijgen. Sociale Raad kijkt dan ook gespannen uit naar de vergadering van de Raad van Beheer van de KU Leuven in april. Daar zullen de investeringsproblemen van de hele sociale sektor en meer in het bijzonder die van huisvesting en Alma ter sprake worden gebracht. Hoe Alma eruit gaat komen, valt nog af te wachten. Sociale Raad hoopt alleszins op een schriftelijke neerslag van de 'december-beloften' evenals op voldoende financiële middelen voor een sociale huisvesting en een democratische keuken.

Tie Roefs
Ronny Tielens

SASA

Romero... alleen zijn naam al is voldoende om de schrijnende situatie van de gewone mensen en van de kerk in El Salvador ook nu nog zelfs hier bij ons op te roepen. Op 2 februari 1980 verleende de KU Leuven hem een eredoctoraat als erkenning voor zijn inzet ter verdediging van de mensenrechten. Op 24 maart 1980 werd hij tijdens het opdragen van een mis in San Salvador neergeschoten door een rechts doodseskader.

Dat de toestand in El Salvador ondertussen nog altijd niet ten goede is veranderd, werd begin november 1989 nogmaals pijnlijk duidelijk. Zowat de hele top van de Universidad Centro Americana (UCA) in San Salvador werd toen koelbloedig door enkele legermensen met kogels doorzeefd. Ook in Leuven wekte deze aanslag zeer veel verontwaardiging. De reactie was hier, net als in 1980, algemeen. De petitie "Geschokt" werd verspreid en vanuit Loko kwam een voorstel om aan de vermoorde UCA-rektor Ellacuria een postuum eredoctoraat te verlenen.

Deze week is het dus net tien jaar geleden dat Romero werd vermoord. Als eerbetoon aan deze aartsbisschop, symbool van het vreedzame verzet tegen het bewind in El Salvador, werd de film *Romero, het ware verhaal van een ongewone held* uitgebracht. In Leuven zal deze film niet in het gewone bioscoopcircuit te bekijken zijn. Op woensdag 21 en donderdag 22 maart zal hij uitzonderlijk vertoond worden in de Aula Pieter de Somer, woensdag om 20.30 u en donderdag om 21.30 u. Op 21 maart zal rektor Dillemans eerst een hommage voor Romero uitspreken en mevrouw Rosario Sasa zal de film inleiden. Kaarten in voorverkoop verkrijgbaar in de Jan Stasstraat 2 aan 100 frank (studenten). Aan de kassa betaal je 150 frank.

(foto Rab Stevens)

Wat hebben studenten, professoren en assistenten met elkaar gemeen ?

Ze kunnen allemaal in het Apple Education Center terecht om hun Macintosh aan een fikse korting te kopen.

Het Education Center is een hard- en softwarehuis dat de onderwijs- en onderzoekswereld van Macintosh-apparatuur, programmatuur, informatie, opleiding en ondersteuning wil voorzien. En dat aan erg vriendelijke prijzen.

Spring es binnen :
Apple Education Center Leuven
Naamsesteenweg 9
3045 Blanden
Tel : 290.390

Experimentele filmer Larry Gotheim

Als bij het schillen van een appel

In het kader van de maandelijkse voorstellingen van experimentele films in het Stuc, komt deze week Larry Gotheim drie van zijn werken tonen: *The red thread*, *Mnemosine*, *mother of the muses* en *Machette, gillette...mama*. Gotheim is een van de groten in de Amerikaanse experimentele film. Hij is, zoals velen in het genre, begonnen filmen zonder voorafgaande contacten met het milieu. Na een PhD in vergelijkende literatuur aan de Yale University, begon hij een veelbelovende carrière als docent literatuur. Niet echt ingenomen met het vooruitzicht van een uitgestippelde toekomst, kocht hij in een opwelling een kleine filmkamera. Een kamera is een betrekkelijk simpel instrument, dat je niet alleen toelaat om je creativiteit bot te vieren, maar je ook toegang geeft tot tal van experimenten.

Zoals vaak gebeurt in dit circuit, is Gotheim alleen begonnen. De belangrijkste oorzaak daarvan is dat experimentele filmers vaak al een beroepsleven achter de rug hebben voor ze met film kennismaken. Hun omgeving heeft meestal niets te maken met dit medium. Het is dan ook pas als ze hun films laten zien dat ze, toevallig of via via, een kollega tegenkomen of in contact komen met distributiecoöperatieven of workshops voor experimentele film. Dit soort van verenigingen bestaan trouwens niet zo lang als dit filmgenre zelf.

Hollywood

De eerste experimentele films dateren uit het begin van de jaren twintig. Het waren veelal korte animatiefilmpjes waarin met kleuren, beweging en diepte gespeeld werd. In de loop der jaren echter ontdekte men de veelzijdigheid van het medium. De aanvankelijke tendens om alleen met de techniek te werken veranderde door de verschillende culturele trends. Men keerde zich hiermee tegen alles wat Hollywood representeerde: de commerciële film, de narratieve stijl, de passieve positie van de toeschouwer. In Amerika was de grote impuls hiervoor de aankomst tijdens WO 2 van Duitse vluchtelingen die, bevrijd van Hitlers juk, eindelijk al hun energie en creativiteit konden gebruiken.

Sindsdien zijn zowat alle stijlen en genres in het medium aan bod gekomen: van abstract tot hyperrealisme, van het psychodelische tot het zuiver wetenschappelijke met daar tussenin alle filosofieën en fantasieën die sinds het begin van de eeuw ontwikkeld zijn.

Experimentele werken met film heeft veel mensen aangetrokken. Vaak waren het kunstenaars, literatoren of fysici, filosofen, fotografen of commerciële filmmakers. Onder hen waren er mannen als Man Ray, Andy Warhol, D.W. Griffith, Joris Ivens en Eisenstein. Het nivo en de veelzijdigheid van de disciplines van deze filmmakers hebben zich weerspiegeld in hun producties. Het is mede hierdoor dat de experimentele film zeer interessant is om de twintigste eeuw te overzien. Bijna alle aspecten ervan zijn vastgelegd in beeld en geluid met als extra dimensie de, vaak zeer precieze, denkbeelden van de auteur. Hier komt er een van de problemen naar voren: de toegang tot het filmmateriaal. Door de verspreiding van de cineast, niet alleen geografisch, maar ook intellectueel, is het zeer moeilijk om een volledig overzicht te krijgen in de stand van zaken, laat staan om genoeg representatief materiaal onder ogen te krijgen. Een oplossing hiervoor kwam aan het einde van de jaren zestig.

In het begin van de jaren zestig was er een dubbele bedreiging voor het voortbestaan van het niet-commerciële circuit. De video verscheen met al de aantrekkelijkheid van een nieuwe techniek. Zij had het voordeel van de prijs ten opzichte van de film, die behoorlijk duur geworden was. Daarbij kwam nog het tijdsvoordeel, aangezien een videoband niet moet ontwikkeld worden. In reactie hierop, en zoals de tijdsgeest het

goedkoop filmmateriaal en voor begeleiders moest gezorgd worden. Er werden workshops en distributiecoöperatieven opgericht. In de workshops zijn er studios beschikbaar en kan men lessen volgen of hulp vragen. Men kan er naar filmvoorstellingen kijken en eigen werken zien. Zulke organisaties dienen vaak ook als distributiecentrum. Zij stellen een verzameling samen van werk van filmers met wie ze samenwerken of die hun tussenkomst vragen. Hiermee benaderen ze, als tussenpersoon, eventuele kopers: verzamelaars of programmamateurs van internationale meetings of festivals. Workshops en distributiecentra hebben dus ook een promotiefunctie.

Patrimonium

Experimentele filmmakers hebben te kampen met financiële problemen. In tegenstelling tot commerciële filmmakers vinden ze nauwelijks voldoende financiering voor hun producties. Daarvoor hebben ze subsidies nodig van hun regering. Omdat experimentele film gewoonlijk niet veel bekendheid geniet, wordt hij vaak samengevoegd met experimentele video, of gewoon niet erkend. Samenvoeging van experimentele film en video betekent dat de gelden gedeeld moeten worden, wat vaak in het voordeel van de video speelt. Filmers kunnen dan wel gebruik maken van de infrastructuur die voor de videasten opgezet is. De gevolgen van niet erkenning zijn duidelijk: geen financiering, maar ook geen juridische statuten, welke

nodig zijn voor de opbouw van het filmcircuit. In Nederland en België gebeurt dit in mindere mate. Nederland heeft één filmfonds met veel geld, maar dat experimentele film niet erkent en een ander dat een aantal beurzen geeft aan visueel-kunstenaars waarbij er echter geen onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende visuele kunstvormen. In België is de situatie onduidelijk.

Opusculum

De laatste jaren is er, gelukkig voor de film, een beweging van videasten die, uitgekeken op de nieuwe technologie, (terug)keren naar de film. Film heeft namelijk belangrijke voordelen. Het beeld op zich is veel mooier en preciezer dan dat bij video en het verwerken van de filmbeelden en de montage ervan vragen geen uitgebreide elektronische studio's. Bij video is dit wel het geval.

Een vorm van projecten die met subsidiëring door de centra worden opgezet, zijn de internationale meetings of festivals. Filmers hebben er de gelegenheid elkaar te ontmoeten, hun laatste werken te tonen en/of uit te leggen (het komen presenteren van het eigen werk gebeurt, anders dan bij de commerciële film, heel vaak) en hun werk te promoten bij belangstellende, eventuele kopers.

Op zulke manifestaties komen soms extreme vormen van film aan het licht. Zo ook op de *Rencontres Internationales*

les voor film, video en computerkunst, waar een zitting gewijd was aan bijzondere filmbeelden.

Michael Snow, een Canadees kunstenaar, heeft gezocht naar een manier om uitdrukking te geven aan wat hij noemt *l'espace exterieur non-humaine*. Hij heeft daarvoor een punt gezocht van waaruit, van horizon tot horizon, niets van menselijke cultuur te bekennen viel. Boven op een bergtop in Canada heeft hij zijn kamera in een toestel gezet dat de kamera heel langzaam in een spiraal op en neer doet bewegen. Het resultaat is een twee uur durende film waarin, als bij het schillen van een appel, de natuur in al haar pure, ruwe grootsheid wordt onthuld (de meeste toeschouwers houden het bij deze film maar een paar rondjes vol).

Moddertieten

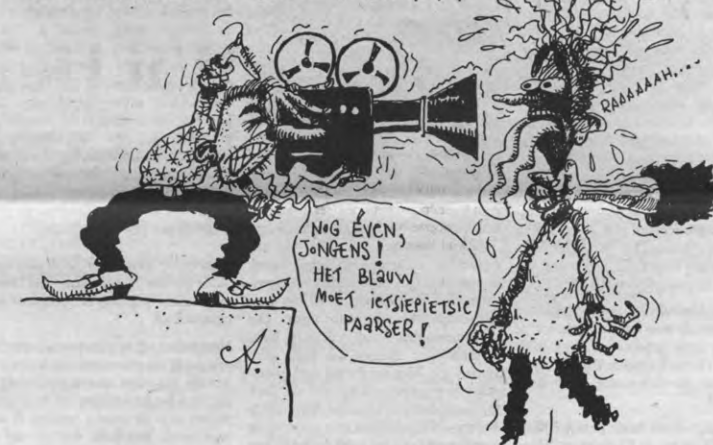
360° in het achterhoofd, heeft Steve Farrer (GB) een toestel bedacht dat de toeschouwer een volledig beeld zou geven. Dat is hem gelukt dankzij twee uitvindingen. De eerste is een filmrol zonder afzonderlijke beelden. Deze wordt gefilmd en geprojecteerd door middel van zijn tweede uitvinding: een toestel dat terwijl het dit doet meerdere keren per seconde om zijn as draait. Hiermee heeft hij een bewegend beeld geprojecteerd over een volle cirkel.

Een ander ekstremis is het vroeger werk van Larry Gotheim. Zijn werk is altijd vrij geweest van mise en scène. In het begin werkte hij zelfs met het meest eenvoudige: een film die zonder onderbreking opgenomen wordt, een *one-shot* film. De structuur die hij zocht om meerdere shots samen te voegen heeft hij later gevonden in de poëzie. Niet zomaar poëzie: Dante's *terza rima* uit de *Divina Comedia*. Gotheim kwam op het idee om een grote serie opnames van horizonts doorheen te vier seizoenen, per seizoen op rijm te zetten met voor elk jaargetijde een ander rijmschema. De elementen die de rijmen zouden vormen, waren geen woorden maar onderwerpen op de beelden. Met de tijd zijn zijn films ingewikkelder geworden. Zijn laatste film *Machette, gillette... Mama* is een complexe constructie van enerzijds beelden uit het leven van de Haïtianen in de Dominicaanse Republiek en anderzijds de stem van een emigrant die vertelt van de eerste keer dat hij terug op bezoek kwam.

Donatienne Brassieur

Op donderdag 22 maart om 20.30 u. komt Larry Gotheim in het Stuc persoonlijk zijn werk voorstellen.

EXPERIMENTEEL FILMEN

'De Tijd' speelt de Reisleidster

Als Pan de Passie preekt

Het teatergezelschap De Tijd heeft het vorig seizoen niet gemakkelijk gehad: er waren de moeizame onderhandelingen met de Vlaamse Operastichting rond de opera 'King Arthur', de voorstellingen van 'Decadence' werden afgelast en 'Congo' van Paul Pourveur werd een regelrechte flop. Ivo Van Hove, huisregisseur en artistiek leider sloeg bovendien zijn vliegtuig uit naar Nederland. 'De Tijd' was dringend aan herstel toe, en het gezelschap doet dat met glans in deze productie. 'De Reisleidster' is een erbetoon aan de auteur ervan, Botho Strauss, en is tegelijk een 'valse triste' van de liefde. Een voorstelling die als muziek in de oren klinkt, en terecht dit seizoen opnieuw in de programmatie werd opgenomen.

Op de plaats waar ooit mannen vchten om een olympische titel, ontmoeten een man en een vrouw elkaar. Hij is leraar van in de veertig die het met zijn idealen op school niet meer ziet zitten en naar Griekenland trekt om zich te laven aan de bronnen van onze Westerse cultuur. Hij laat zich rondleiden door een vrouwelijke, twintig jaar jongere, gids. Zij leeft samen met een vriend die zich langzaam het graf in drinkt en van wie zij de baan heeft overgenomen. Typisch voor Botho Strauss is de af- en aan relatie die zich tussen beiden ontspint, maar vooral de korte scènes waarin heel fragmentarisch het tragische verloop van hun verhouding wordt getekend. Met de situering in Griekenland heeft hij het verhaal over een passie ook duidelijk willen verheffen tot een dwingend, bijna mythisch nivo. Zoals in de 'Trilogie des

Wiedersehens' gebruikt hij fotografische scènes die via momentopnamen het wisselend karakter van de verhouding volgen.

Regisseur Lucas Vandervorst is zo slim geweest om Botho Strauss niet proberen uit te leggen, want hij laat - ietwat verheugd weliswaar - spelen wat er staat. We krijgen een subtiel gevoede speelstijl te zien. Daarnaast wordt ook door het flitsende ritme van de korte duistere intermezzo's inleving van het publiek onmogelijk gemaakt. Vooral Antje De Boeck speelt met een boeiende vervreemding ten opzichte van de tekst. Dit is de enige juiste manier om Botho Strauss te spelen: de binnenwereld van de personages moet ontogenetisch blijven. De toeschouwer zit te kijken naar het niet kunnen in elkaar binnendringen van de beide personages.

Zelfs als ze zich terugtrekken in de arkdiasche eenzaamheid van een hutje in de bergen, slagen ze er niet in om tot een rustige relatie te komen. In deze verregaande nabijheid blijft de man vasthouden aan zijn rationaliteit, waarvoor liefde alleen macht en bezit betekent. Dat botst voortdurend met haar jeugdige

Paul Demets

spontaneïteit, en op het einde vlucht ze dan ook weg uit de verstikking. Het onbereikbare is inderdaad niet bereikbaar: het meisje verdwijnt en de man verbaast als het ware tot een mythische Pan. Zo blijft hij een starre figuur, gevangen in zichzelf, terwijl het meisje een stap zet naar haar eigen menselijkheid toe.

Het totaalbeeld dat je krijgt is genadeloos en verscheurend, maar onderhandsvol je het mededogen. Het is niet alleen een confrontatie tussen man en vrouw, tussen oud en jong, tussen rede en gevoel, maar ook tussen verleden en heden, vooral omdat Strauss in het tweede deel de strijd tussen zijn personages een mythische dimensie geeft.

Vandervorst registreert deze voorstelling glashelder en messcherp, en dat vind je ook terug in de encensering: op de scène zijn alleen een Griekse zuil, een lang blauw doek en een badkuip te zien. De regisseur toont hoe je van een attribuut als een badkuip een betekenisvol speelvlak van associaties kan maken. Op die manier wordt prachtig vorm gegeven aan de denkbeelden van Botho Strauss over de liefde: hoe het verleden en tegelijk de geschiedenis de geliefden als een schaduw volgt, hoe dat leidt tot opportunisme en hekslerij, maar uiteindelijk fataal moet aflopen. In zijn onlangs verschenen roman 'Parens, Pasantes' schrijft hij: "Een vrouw blijft voor je staan en beweegt zich niet. In je minzame blik onderzoekt ze de brutoheid van je hart." Er is geen betere manier dan deze om in twee zinnen de voorstelling te definiëren.

Jan Masschelein over verstedelijking

"Identiteit kan alleen aan bod komen in een publieke ruimte"

Het centrum voor fundamentele pedagogiek aan de KU Leuven organiseert sinds begin maart in samenwerking met het Stuc een reeks films en lezingen over de uitdagingen die de verstedelijking biedt aan de pedagogie. De films, *Loulou, L'important c'est d'aimer* en *Videodrome*, geven een beeld van de stad als ruimte waarin de communicatie tussen mensen gestoord verloopt. Er wordt in geijkte termen over elkaars hoofden heen gepraat, betekenisvolle contacten lijken onmogelijk te worden. Daarbij lijkt het gevoel van identiteit verloren te gaan. 'Stadsmensen' beschouwen hun gesprekspartners als vreemden tegenover wie ze geen verantwoording moeten afleggen. De films in het Stuc begeleiden een reeks lezingen over die problematiek. Eén van de sprekers is pedagoog Jan Masschelein, die zal praten over afwezigheid van identiteit in de verstedelijkte samenleving.

Veto: *Het film- en lezingenproject dat fundamentele pedagogiek samen met het Stuc organiseert handelt over 'de stad', niet bepaald het meest voor de hand liggend onderwerp voor de pedagogie.*

Masschelein: «De term stad in de titel van de reeks wordt gebruikt als metafoor voor de samenleving in zijn geheel. In die verstedelijkte samenleving doen zich een aantal ontwikkelingen voor die ons direct interesseren, en die gebonden zijn aan die nieuwe notie van stad. De huidige verstedelijking van de samenleving maakt dat pedagogische begrippen als identiteit, verantwoordelijkheid en vrijheid, die een vulling gekregen hebben vanuit de ervaringen van de achttiende- en negentiende eeuwse maatschappij, moeten geproblematiseerd worden. Wij gebruiken nog steeds dezelfde concepten, maar de vraag is wat die begrippen voor ons nu betekenen, of ze nog de ervaringen van onze tijd uitdrukken. Dat probleem was de aanleiding voor de reeks.»

«Verstedelijking betekent niet het uitbreiden van datgene wat in de klassieke zin onder stad als leefruimte verstaan wordt. Met verstedelijking wordt bedoeld dat er door de verschillende communicatie- en informatietechnologieën een reeks netwerken ontstaan die niet meer gebonden zijn aan een bepaalde plaats. Daardoor breiden kenmerken van steden zich uit naar gebieden die traditioneel niet als stad worden beschouwd. Je krijgt een soort uniformisering op wereldniveau. Of je nu bij wijze van spreken in de woestijn zit of op de markt in Brussel, er zijn blijkbaar verbindingslijnen die maken dat die punten met elkaar verbonden zijn. Als gevolg kan je gaan spreken van een verstedelijkte samenleving zonder ste-

den. Dat is een tendens die wereldwijd geldt, maar die je niet moet veralgemenen. Bart Verschaffel zal het in zijn lezing zeker hebben over de vermenging van datgene wat traditioneel stedelijkheid wordt genoemd en dat wat er buiten valt. Het is dus geen eenduidige richting, er ontstaat in de verstedelijkte samenleving een soort vormeloosheid waardoor men gaat spreken van het verdwijnen van 'de stad'».

Veto: *Die ontwikkeling wordt zeker niet door iedereen toegejuicht. In de jaren zestig kwam er een hele contestatiebeweging tegen de verstedelijkte samenleving, die volgens velen onleefbaar werd, onder andere door het toenemende overwicht van machines. De stad zou ook oorzaak zijn van een groot aantal jobieën en neurosen.*

Masschelein: «De stad is altijd onderwerp geweest van zeer ambivalente gevoelens en invalshoeken. Sinds het begin van vorige eeuw is er een sociaal-economische, moreel geïnspireerde kritiek geweest op de westerse steden. De stad werd gezien als een oord van verderf. Dat is in de kunst sindsdien een belangrijk thema geweest. Denk maar aan de werken van Masereel, die in het begin van deze eeuw een belangrijke sociale kritiek gegeven heeft op de stad als leefomgeving. Langs de andere kant is er ook wel een esthetische benadering van de stad geweest, waarin de stad juist gewaardeerd werd als oord van ongekende mogelijkheden, van avontuur.»

Freud

Veto: *In de hedendaagse film lijkt de kritische benadering wel te overwegen. In films als 48 hours, Blue Velvet en Fatal Attraction zien individus hun ordelijk*

bestaan in de stad bedreigd door een soort ondergrondse destructieve kracht. Ook in de films die jullie vertonen krijg je een weinig aantrekkelijk beeld van het stedelijke leven te zien. De acteurs lijken wel machteloos te staan, hun persoonlijkheid wordt vernietigd door de onleefbaarheid in de stad.

Masschelein: «Op dit moment spreken filosofen als Habermas over een nieuwe 'onverzichtelijkheid', die uiteindelijk leidt tot de afwezigheid van identiteit. De onleesbaarheid van de samenleving, die samenhangt met het feit dat het individu opgaat en gefragmenteerd wordt in allerlei relaties, leidt tot het verdwijnen van de individualiteit. In de hedendaagse samenleving zijn er twee parallelle ontwikkelingen aan de gang, de verstedelijking en de verhuuselijking, die maken dat tussenmenselijke ruimtes waar identiteit zich zou kunnen manifesteren in steeds mindere mate bestaan. Dat gaat ook gepaard met de afwezigheid van een realiteitsgevoel, omdat de werkelijkheid slechts als realiteit kan verschijnen in tussenmenselijke ruimtes.»

«De stad is altijd onderwerp geweest van zeer ambivalente gevoelens en invalshoeken.»

(Foto Geert Borgers)

«Wij zijn in de pedagogiek geneigd identiteit te definiëren op grond van psychologische kenmerken, verwijzend naar motieven, intenties, kenmerken die iemand kan hebben. Nu denk ik dat men op grond van dergelijke kenmerken onmogelijk een identiteit kan definiëren. Eén van de grote politieke filosofes, Hannah Arendt, verdedigt de stelling dat identiteit in de zin van de mogelijkheid een zekere uniciteit te demonstreren onmogelijk aan bod kan komen als men denkt in psychologische termen, omdat we in psychologische zin gesproken eigenlijk allemaal ongeveer dezelfde zijn. Ze stelt dat identiteit alleen aan bod kan komen in een publieke ruimte, een tussenmenselijke ruimte, die moet gevuld worden met het geheel van geschiedenissen die die mensen aan elkaar bindt. Dat houdt ook in dat identiteit gebonden is aan een plaats. Identiteit kan dus niet in louter individuele kenmerken gedefinieerd worden.»

«De esthetische is denk ik van belang omdat ze aandacht heeft voor de oppervlakte, voor datgene wat aan ons verschijnt, omdat ze een neiging kan teweegbrengen om alles te psychologiseren. Langs de andere kant is er aan die benadering een element waarmee ik het moeilijk heb, namelijk de neiging om alles te reduceren tot een spel. Dat is ook een eenzijdigheid die aan de dingen de werkelijkheid ontnemt, die de dingen in een gewichtloosheid brengt. Ik denk dat voor de pedagogiek een etisch motief een rol speelt en je kan het etische niet reduceren tot het esthetische of het spel. Het esthetische heeft te maken met een confrontatie met de andere die niet opgaat in een estetik.»

Etiek

Veto: *Filosofen als de Benoist in Frankrijk, die reageren tegen alternatieve bewegingen, zullen dan zeggen dat het volk geen verantwoordelijkheid kan hebben omdat het geen overzicht heeft over de maatschappelijke problematiek. Volgens hen is er een kleine groep in de maatschappij die wel een verantwoordelijkheid kan opnemen.*

Masschelein: «Dat is dus louter een extrapolatie van het klassieke verantwoordelijkheidsbegrip. Dat is zeggen dat verantwoordelijkheid gebonden is aan beslissingen die genomen worden op basis van het weten welke gevolgen aan een beslissing verbonden zijn. De burgers zouden geen beslissingen kunnen nemen, alleen een bepaalde elite zou dat kunnen. Nu, ik betwijfel ten zeerste of die elite dan wel weet wat ze doet. Men moet aksepteren, omdat men in toenemende mate in een verstedelijkte wereld woont, dat men eigenlijk niet meer weet wat men doet. Datgene wat moet gedaan worden, moet het onderwerp vormen van een maatschappelijke dis-

«De verstedelijking, en met name het kreëren van het netwerk, maakt het totale isolement mogelijk. Ik hoef in feite niet meer buiten te komen. Richard Sennett heeft de stelling verdedigd dat de ontwikkeling van de materiële welvaart aan mensen precies een soort onafhankelijkheid gegeven heeft die maakt dat we niet met de ander moeten gekonfronteerd worden. Door die vereenzaming ontstaat echter een gebrek aan realiteit. Als men alleen is, is droom immers niet van realiteit te scheiden. Alleen kan je wel een levensgevoel ontwikkelen, maar geen realiteits- of identiteitsgevoel.»

Koen Hendrick

De lezing van Jan Masschelein over 'De afwezigheid van identiteit' gaat samen met 'Stedeling', een lezing van Ba Verschaffel, door op donderdag 2 maart om 19.30 u. in het Psychologisch Instituut. Op donderdag 5 april volgen lezingen over kollektieve verantwoordelijkheid. Videodrome van David Cronenberg, de laatste in de filmreeks, wordt in het Stuc vertoond op donderdag 2 maart.

VERSTEDELIJKING, OOK IN DE WOESTIJN

AAN UW RECHTERKANT ZIET U GEEN HUIS VAN RUIJSBROECK. LET VOORAL OP DE PRACHTIGE BOUWSTIJL DIE HIER NIET GEHANTEERD WERD. OP DIT IMMENSE PLEIN VINDT U GEEN BAROK, GEEN GOTIEK, GEEN RENAISSANCE EN ZELFS GEEN MODERNE BOUWSTIJLEN. LINKS ZIET U HIER EEN MOOI VOORBEELD VAN ...

Halabja na twee jaar

Gifbommen in ruil voor aardolie

Vorige week vrijdag was het precies twee jaar geleden dat Halabja, een stad in Irak met zo'n honderdduizend inwoners, met gifgasbommen platgebombardeerd. Om dit te herdenken trachten Leuvense Koerden meer informatie over het gebeuren te bieden. Koerdistan is momenteel eigenlijk geen echt land. Het ligt op het grondgebied van niet minder dan vier verschillende staten: Irak, Iran, Turkije en Syrië. De Koerden worden als minderwaardig beschouwd, en voor een stuk onderdrukt. Ze hebben niet het recht om hun eigen taal te spreken, zoals in Turkije, of ze mogen geen Koerdische partijen oprichten, zoals in Irak. Zelfs hun leven is niet veilig. Het aantal Koerden dat het leven liet in het verzet is niet te tellen. En dan gaat het ook om gewone burgers.

De eerste slachtpartij gebeurde twee jaar geleden. Op 16 maart 1988 stierven in Halabja 5000 mensen tijdens Iraakse gifgasbombardeerten. 7000 mensen werden gewond en 70.000 Koerden sloegen op de vlucht. De stad werd met de grond gelijk gemaakt. Halabja ligt in het noorden van Irak, zo'n elf kilometer van de grenzen met Irak en Iran. De stad was belangrijk voor de landbouw en de handel. Rond het midden van deze eeuw had ze ook een grote kulturele uitstraling. Goran, zovast de belangrijkste Koerdische dichter, kwam van Halabja. De Russische Akademie van Wetenschappen plaatste hem bij de tien grootste dichters van de wereld, op gelijke hoogte met dichters als Lorca, Pushkin, Niron en Aragon. Het is een schilderachtige stad, gelegen in het dal tussen de mooiste bergen van Koerdistan. Rond de stad zijn er veel geisers en bronnen met mineraalwater.

Koelissen

Volgens Irak werd Halabja gebombardeerd omdat er in de stad Iraanse militairen zouden verbleven hebben, maar de ware reden was dat Koerdische partizanen de stad zo goed als onafhankelijk hadden gemaakt. Tijdens de bombardementen zat de rest van de politieke wereld in de koelissen de grote veranderingen die we nu meemaken voor te bereiden. Het was een tijd waarin conflicten niet langer met de wapens zouden worden uitgevochten, maar waarin langs diplomatieke weg naar oplossingen wordt gezocht. De middel-eeuwen waren voorbij, in 1988 waren we nog maar 12 jaar van de 21ste eeuw verwijderd.

Het bombardement op Halabja gebeurde meer dan 62 jaar na het akkoord van de conferentie van Genève van

1925, waar alle deelnemende landen beloofden nooit meer chemische wapens te zullen gebruiken. Ieder land dat het akkoord brak zou uitgesloten worden, politieke en economische banden zouden worden opgezegd. Irak behoorde mee tot de ondertekenaars van de overeenkomst, maar verbrak ze. De Halabja-slachting kon de vergelijking met Hiroshima of Nagasaki gerust doortaan. Alleen was de vijand hier een land dat pretendeerde democratisch te zijn, dat zei dat het de Koerden autonomie en vrijheid gaf. Maar wat gebeurde na de slachtpartij?

In plaats van alle banden te verbreken, probeerden de andere deelnemers aan het akkoord om ter snelst nieuwe en vaste relaties aan te koppelen. Toen de televisieploegen na een paar maanden vertrokken waren, renden diplomaten zich de benen van het lijf om toch maar de beste overeenkomst met Irak te sluiten. Daarmee werd het Geneefs akkoord nog maar eens met voeten getreden. (Dat hadden ze trouwens ook al gedaan toen ze aan Irak, in ruil voor aardolie, de gifbommen verkochten.) Halabja werd dan in onderhandelingen vaak als chantagemiddel gebruikt, als Irak wat minder vrijgevig was.

De Verenigde Staten gaven nooit toe dat het Iraaks regime diktoriaal was, of schuld had aan de bombardementen. Tot ze vorige maand de schending van mensenrechten aanklaagden. In de Sovjet-Unie werden Koerdische studenten tijdens een demonstratie tegen Irak opgepakt en het land uitgezet. Men dreigde er zelfs mee de studenten terug naar Irak te sturen, wat voor hen zeker de dood zou betekenen. De USSR heeft trouwens altijd hele goede relaties met Irak gehad en heeft heel wat wetenschappers aan het werk in Iraakse

Op 16 maart 1988 stierven in Halabja 5000 mensen. 7000 mensen werden gewond en 70.000 Koerden sloegen op de vlucht.

gifgasfabrieken. En met Rusland bleef heel het Oostblok monddood over de affaire.

En wat is dan het verschil tussen Turkije en West-Europa, Turkije dat toch ook lid is van de NATO en deel van het Westerse blok? Het antwoord is eenvoudig: Westerse landen handelen dan misschien niet altijd om humanitaire redenen, maar ze willen tenminste altijd de naam van hun land hooghouden. Turkije daarentegen trekt zich zelfs daar niets van aan. Zo werd er niet gereageerd in 1982 toen Irak drie Iraakezen met Turkse nationaliteit ophing. Meer nog: als het er op aan komt, verkoopt het land zelfs vluchtelingen aan Irak in ruil voor één vat aardolie. Dat is wat er gebeurd is met Iraanse vluchtelingen in 1986, de Turkse regering verkocht hen terug voor 700 dollar per man, zo blijkt uit een officieel document van Amnesty International.

De meeste Arabische landen deden het verhaal van Halabja af als leugens afkomstig van Zionisten of imperialisten, die de mensen wilden doen geloven dat Saddam Hoessein een menseneter was, of een wild beest.

Geheim

Heel algemeen kwam er van sankties tegen Irak dus niets in huis. De regering die het initiatief hadden moeten nemen, deden alsof hun neus bloedde, alsof ze op vakantie geweest waren naar andere planeten. Slechts onder druk van de publieke opinie werd er toegegeven dat Saddam Hoessein van Irak een diktator was, maar de samenwerking werd gewoon voortgezet. In het begin nog in het geheim, later terug heel officieel.

Het lijkt wel alsof de 5000 Koerdische doden geen volwaardige mensen waren. Zouden de regeringen ook zo rustig gebleven zijn indien het over Belgen, Fransen of Engelsen had gegaan? Had men dan niet gereageerd alsof het het einde van de wereld betrof? Kijk wat Groot-Brittannië doet bijvoorbeeld: ze stoppen de diplomatieke relaties met Iran naar aanleiding van de doodsbreidrengen tegen Salman Rushdie, terwijl er elke dag honderden en honderden sterven in het Midden-Oosten, zonder welke reaktie dan ook. En dan heb je het geval van Ferzad Bazof, een journalist van Iraanse nationaliteit met Engelse reispapieren, die donderdag in Irak is opgehangen. De reactie was stormachtig: een minister werd naar Irak gestuurd om te gaan bemiddelen, maar Irak wilde niet onderhandelen, ambassadeurs waren druk in de weer, en ga zo maar verder. Vanzelfsprekend steunen we de hulpacties om deze mensen te redden, maar we betreuren dat Thatcher niets doet voor mensen zonder officiële Britse papieren.

Is het dan naar dat mensen uit de Derde Wereld naar Europa willen komen, en de Europese nationaliteit willen verkrijgen. Zo zouden ze, terug in hun land, niet vervolgd, vermoord of verbannen kunnen worden. Dan zouden ze immers leden zijn van de democratische Europese wereld en niet van de Derde wereld. Is de huidige politiek van de westerse landen geen onrechtstreeks uitnodiging voor mensen uit de Derde

Wereld om naar hier te komen, alleen al voor de bescherming van een Westerse nationaliteit? Zou het niet beter zijn mensen bescherming te bieden zonder dat ze daarvoor een Westerse nationaliteit moeten hebben? Is het niet efficiënter een regering die haar volk verdrukt onder zware druk te zetten. Wanneer de eigen belangen in het gedrang komen slaagt men er wel in een land tot democratische verkiezingen te dwingen, zoals in Nicaragua.

Het lijkt nu, twee jaar later, of het

inferno van Halabja nooit heeft plaatsgevonden. Het is weggevaagd uit het geheugen van de internationale politiek en diplomatiek, maar het blijft in het geheugen gegrift van wie vredelievend is en zich verzet tegen elke vorm van moord. Halabja blijft getuigen van de waanzin van regeringen in het Midden-Oosten die meer geven om hun macht dan om hun volk.

(SJ)

Kringverkiezingen Politika

Wat Heibel rond Lol Devils

Vorige woensdag mochten de studenten van Sociale Wetenschappen naar de stembus. Echt spannend was het niet. Er was namelijk maar één ploeg, *Els' Angels*, met Els De-weerd als kandidaat hoofdkoördinator. De enige tegenstander die de Angels moesten overwinnen, was voldoende studenten kunnen motiveren om het vereiste kworum (27 procent) te kunnen behalen. Dat lukte, en onmiddellijk is alles gezegd over de Politika-kampagne van dit jaar. Die was namelijk - bewust - zéér eenvoudig gehouden.

verzekeren van de 'eerbare bedoelingen' van de ploeg.

De kiesverantwoordelijke stond echter op zijn strepen, en verkoos de anonimiteit niet prijs te geven. Dat was genoeg om nog meer valse vermoedens aan te wakkeren: sommige studenten - die met geen enkele ploeg ook maar enig uitstaans hadden - werden verkeerdelijk als Lol Devils beschouwd. Van enkele heethoofden uit het andere kamp kregen zij verwijten als 'achterbakheid' te horen, en nog meer lelijks. Op zich al niet zo mooi (waarom mag men niet anoniem blijven), maar bovendien pakte men de verkeerde mensen aan. Om deze onschuldige slachtoffers uit de penarie te halen, besloten de Lol Devils zich tenslotte terug te trekken.

Op die manier verliezen kringverkiezingen alle spankracht en plezier, en ontneemt men lolploegen eigenlijk ook hun essentiële functie: op een grappige manier voor tegenstand voor de echte ploegen zorgen. Zeker in dit geval, met Lol Devils die vóór de ploegen anoniem bleven, zou het voor *Els' Angels* niet moeilijk moeten zijn de kiezers van het nut van hun programma te overtuigen. De overwegingen van hoofdkoördinator Sigurd Vangermeersch "dat het zijn taak was om te weten of de Lol Devils nu al dan niet het volgende jaar een werking zouden kunnen garanderen, indien zij de verkiezingen zouden winnen. De kontinuiteit van Politika staat in deze kwestie op het spel" kunnen wij in principe volledig onderschrijven. Alleen is het een overtrokken probleem, want met een kleine praktische ingreep kunnen alle moeilijkheden vermeden worden: lolploegen (dit zijn ploegen die zich als zodanig aan de 'kiesverantwoordelijke' kenbaar maken) komen gewoon niet op het stembiljet voor.

Het programma van *Els' Angels* is grotendeels een voortzetting van het huidige beleid van Politika. Dit betekent dat de profen nog altijd op koffie mogen komen om één of ander wereldprobleem te bespreken, dat de Defigie Dagen de laatste week voor de Kerstvakantie verblijden, dat het kringblad *Polstok* wordt verdergezet, noem maar op. Dit programma was goed voor 255 van de uitgebrachte 320 stemmen.

Walter Pauli
Bart Van Herck

HOOLIGAN - VRG's debat over actuele problemen in het voetbal was meteen een schot in de winkelhaak. Niet in het minst door de deelname van Vlaanderens meest geduchte hooligan, Louis Tobback, in het milieu beter gekend als De Links-Back. De Rode Duivel wijst elke poging om hem te passeren weer vlijmscherp te tackelen. Zien wij de Strijder met het grote Hart ooit nog als kapitein van zijn ploeg opdraven? (Foto Rob Stevens)

In de kleuterklas knipt en plakt men. Zo ook op de Vetoredactie. Elke verdere gelijkenis is echter uit den boze. Ernstig zetten wij de schaar in de kolommen, wrijven met toewijding lijm op de achterzijde van de tekstflarden, en kiezen met uiterste zorg tussentiteltjes die voor de lezer een adempauze betekenen.

Plaats genoeg

Wie schrijft die blijft. Dat weten we op Veto al lang. Indien u ook niet in de nevelen der vergetelheid wil verzinken, kom ons dan verzoegen. Niet al wat waar is schrijven wij, maar al wat we schrijven is waar.

(Foto N&B Delagrane)

*Daarom:
Schrijvers
Lay-outers
Zetters
Tekenaars
Fotografen
Kennen slechts één
adres:
's Meiersstraat 5*

KAFEETEORIEEN

ZOEKERTJES

• Tweedekanner TEW zoekt avondje uit met Miss Univ. Ben gespierd, intelligent en populair. Afspraak tijdens pauze
 • Ik tik je tesis. Snel, verzorgd. Tekstverwerker mogel. Russisch lettertype geen probleem. ☎ 052/47.63.63.
 • Fifi, you're great, you know?! Nothing compares 2 u, vooral niet in 't knuffelen. Bedankt voor elke minuut samen met jou; ik denk dat ik je graag zie... Biffi.
 • Filipke, proficiat met de 'adoptie' van je CD! Had je nu nog CD-kes, dan waren we helemaal gelukkig! Vé.
 • Groep 24 T. dé: gegarandeerd plezier in zaal Albatros op 27 maart vanaf 21.30 u. Zij die nie komen zijn dikke platbroeken!
 • Alle typwerk op laserprinter. Snel en verzorgd aan een democratische prijs ☎ 054/41.04.59.
 • Erik, je bent je pennezak verloren in de Naamsstraat. Pius X-kollege, kamer 202. Tervuursevest 103.
 • Vanaf nu maakt Larie met haar 'immorele en afschuwwekkende wapens' ook jacht op seksueel gefrustreerden. Smakelijk!
 • V.R. Jij was niet op de Larie-happening, spijtig... V.R. ik hou van je. Larie, toch bedankt voor de fijne avond. Een Larie-freak.
 • Hast du Boch auf 'ne party? Na klar! Tiende provincie-fuif, woensdag 4 april, Blauwe Schuit. Alle BSD-ers + ahang daar na toe! (Info wordt vervolgd).
 • Zin om er eens tussenuit te knippen? Een week Costa Blanca voor twee personen ligt op je te wachten in de F. Lintstr. 85, voor de ronde som van 8000 fr.
 • Pieter Coutereelstichting, homo- en lesbiennecentrum, Vaartstr. 16. Woensdag 21 maart vanaf 19.00 u.: Halfvas-

KONTINENTEN - Na een succesvolle eerste editie in 1989 werkt De Andere Film (DAF) ook dit jaar weer samen met de Derde Wereldraad van Leuven. Afgelopen week draaide men een Algerijnse film, deze week wordt het de Indische film 'De Verborgene Sier', en volgende week wordt het het Cubaanse 'Plaff!', een komedie die illustreert dat er nooit iets goed gaat in Cuba. De film begint dan ook met 'acte 2'. Zal 'acte 1' nog op tijd komen om aan het slot te kunnen worden getoond? Het verhaal vertelt de logevallen van Concha. Om haar huis gebeuren raadselachtige dingen. Bijgeloof? Catholicisme? U krijgt het op 28/3 om 20 en 24.00 u, in het Studioke. De Indische film, voor deze week, is minder grappig. We gaan naar Calcutta in de jaren vijftig. Er is hongersnood. Neeta is kostwinster: zij onderhoudt haar hele familie. Een film over de kracht van de vrouw, de overlevingsdrang, op 21/3 om 20 en 24.00 u, ook in het Studioke.

ZOEKERTJE
 Zoekertjes zonder commercieel oogmerk (gezocht, gevonden, verloren e. d. zijn gratis; andere semi-kommerciële zoekertjes (te koop, te huur, tikwerk) worden betaald aargelag de ruimte die ze innemen (zie rooster).
 De redactie behoudt zich het recht voor een zoekertje niet te plaatsen.
 Gebruik onderstaand rooster, 1 teken per vakje, 1 vakje tussen de woorden. Zenden aan of afgeven op 's Meiersstraat 5.

10 BF
 20 BF
 30 BF
 40 BF
 50 BF
 60 BF

MAANDAG

- 20.00 u **OPTREDEN** Optreden van de Nederlandse groep Frairck, in de Stadsschouwburg, org. CC Leuven.
- 20.00 u **DEBAT** Mandela is vrij: Boykot apartheid, meer dan ooit!, met Helène Pastoors (ANC), Dirk Meert (ABVV-delegée) en Warre Geens (AIB), in Aud. Vesalius (aan de Parkstraat), org. MLB/AIB.
- 20.00 u **FORUMGESPREK** Het gat in de muur: België en de ontwikkelingen in Oost-Europa met Etienne De Jonghe (Pax Christie), Frank Vandenbroucke (SP) en Hubert Van Wambeke (CVP), moderator Mia Doornaert (De Standaard), in aud Zeger Van Hee, De Valk, org. Pax Christie/UP.
- 20.00 u **INFO** Informatie-avond over Poverello met als spreker pater Frans Roymans, in Aud. Vesalius 00.17, org. University Action.
- 20.30 u **FILM** Married to the mob (Jonathon Demme), een komische thriller, wordt om 19.00 u dor Mart Dominicus (redakteur Skrien) verdedigd, in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
- 20.30 u **SAMENKOMST** Het Goeie Spoor, jongerengroep van de Roze Drempel: Soirée '50, in JAC, Amerikaalaan 3.
- 23.00 u **FILM** Married to the mob (Jonathon Demme), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

DINSDAG

- 18.00 u **LEZING** Gezocht: manager voor populaire cultuur, een lezing door Jari Demeulemeester, de directeur van de Ancienne Belgique, in MSI 01.28, Ravenstr. ink. oratis.

ALFA
 ☎ Di 20/3 om 20.00 u: W. Dijkman over Maastricht, Romeinse vesting en bisschopsgraf, in MSI, lok. 00.14, ink. 40.

HISTORIA
 ☎ Wo 21/3 om 22.00 u: Volley 1LB-AN en 1LA-1KA. ☎ Do 22/3 om 21.00 u: Schots-Brise avond met kleinkunst, scènes, whisky, piperband, in Notre Dame (1st verd.), ink. 50/70.

KATECHETIKA
 ☎ Ma 19/3 om 20.00 u: Free Podium, in Fakbar 't Schisma, Van Eenveststraat. Om 21.00 u: Free Podium met Jacques Vermeiren en fuif, in Thierbrau.

VRG
 ☎ Di 20/3 om 13.00 u: Lunchdebat met Vlaamse Schrijvers, in de hal van de Nieuwe Valk. Tussen 11 en 18.00 u: Boekenforum m.m.v. Leuvense boek- en striphandelaars, in de hal van de Nieuwe Valk. ☎ Wo 21/3 om 20.00 u: Valkconcert met optreden van Valkkoor en Prof Hartweg nav de Kultuurweek, in Grote Aula, ink. 150/100. ☎ Do 22/3 om 13.00 u: Europese dag met Europese culinaire specialiteiten, in de hal van de Nieuwe Valk.

AGENDA
 VAN
MAANDAG 19/3
TOT MAANDAG 26/3

- 20.00 u **LITERAATUUR** Prof H. Van Gorp spreekt over het genre van de schelmenroman, in 't Stuc (1st verd.), org. Universitaire Werkgroep Literatuur.
- 20.30 u **KONCERT** Optreden van het Universitair Symfonisch Orkest, een muziekvereniging van studenten en assistenten, in de aula Maxima, Beriotstraat.
- 23.00 u **BARKONCERT** Mika en The Human Race, een blanke, Belgische reggaeband, die reeds één single hebben uitgebracht ('MLK' ofte Martin Luther King), in Stuc-bar, ink. gratis, org. Stuc.
- 13.00 u **TEATER** 'Rosalie Niemand' van Jan de Vuyst naar het boek van Elisabeth Marain, regie: Hugo van den Berghe, muziek van Johan De Smet, in Arenbergkasteel te Heverlee, ink. gratis, org. Kultuurkommissie.
- 18.15 u **VIERING** Viering ter herdenking van de moord op Mgr. Romero, aartsbisschop te El Salvador tot 1980, in de Begijnhofkerk, org. UP.
- 20.00 u **TEATER** De reisleidster door De Tijd, in de Stadsschouwburg, org. CC Leuven.
- 20.00 u **FILM** Meghe daka tara (Ritwik Ghatak, India), in 't Studioke, org. DAF.
- 20.00 u **FILM** Info- en discussie-avond over Boliviaanse boeren en Drugtrafik, met de video 'In het rijk van de drugs' en een debat met o.a. Peter Lenaerts en Eric De Clercq, in Aud. Michotte, Tiensestraat 102, org. Studentengroep Mensenbroeders/Psychologie.
- 20.15 u **LEZING** Prof H. Roelants over wetenschapsfilosofie: ontdekking en rechtvaardiging, nav eeuwfeest Hoger Instituut Wijsbegeerte, in HIW, Kardinaal Mercierplein, ink. gratis.
- 20.30 u **FILM** Romero, het ware verhaal van een ongewone held, een verfilming van het leven van Romero naar aanleiding van zijn dood, dit jaar 10 jaar geleden, in Aula Pieter De Somer, ink. 100/150, org. UP.
- 24.00 u **FILM** Meghe daka tara (Ritwik Ghatak), in 't Studioke, org. DAF.

DONDERDAG

- 20.00 u **LEZING** Avonden van de Nederlandse Architectuur: Theo Bosch (univ. Amsterdam) over de Nederlandse volkshuisvesting: diverse tendenzen van het hedendaags Nederlands bouwen, in Arenberginstituut, Naamsstr. 96, ink. gratis, org. ald. Architectuur KUL.

- 20.00 u **LEZING** "Stedeling" door Bart Verschaffel (UIA) en "De afwezigheid van identiteit" door Jan Masschelein (KUL), in het kader van Opvoeding in De Stad, maatschappelijke uitdagingen aan de pedagogiek, in het Psychologisch instituut, aud. 02.51, org. Stuc/Pedagogie.
- 20.30 u **FILM** Recente Amerikaanse experimentele: een selectie uit het werk van Larry Gottheim, in Stuc, ink. 120/150, org. Stuc.
- 20.30 u **PANELGESPREK** 'Nog niet alles gezegd over Aids', o.a. over Aids bij studenten, met tal van specialisten, in de Kleine Aula, org. Medisch Centrum voor Studenten.
- 21.30 u **FILM** Romero, in de aula Maxima, ink. 100/150, org. UP.

VRIJDAG

- 16.30 u **LEZING** Het software engineering proces: waaruit het bestaat, hoe het wordt uitgedrukt en hoe men het kan uitbalen, door prof. E. Milgrom, gebouw G, aud. B, Celestijnenln. 200, Heverlee, ink. gratis.
- 19.30 u **SEKS** De Veilig Vrijen Video Show, verzorgd door het aids-team, de avond richt zich naar homoseksuele en biseksuele mannen, in Vaartstr. 16, ink. gratis, org. Pieter Coutereelstichting.
- 20.30 u **FILM** Une affaire de femmes (Claude Chabrol) met Isabelle Huppert, over een alleenstaande vrouw die tijdens de oorlog abortussen uitvoert om te overleven ondanks de vele morele vraagtekens die ze daarbij heeft, in 't Stuc, org. Stuc.
- 23.00 u **FILM** Une affaire de femmes (Claude Chabrol), in 't Stuc, org. Stuc.

ZATERDAG

- 10.00 u **INFO** Infodag voor abiturienten in de fakulteit Toegepaste Wetenschappen.
- 20.30 u **FILM** Une affaire de femmes (Claude Chabrol), in 't Stuc, org. Stuc.
- 21.00 u **FUIF** Mandelafuif, in Achturenhuis, Maria-Theresiastraat 121, org. AKZA.

MAANDAG

- 20.00 u **FILM** Salaam Bombay, over de straatkinderen van Bombay, in Vlaamse Leergangen, org. UP.
- 20.00 u **LEZING** Leven over de dood heen, een uitdaging aan de mens vandaag door G. Maertens (Campus Kortrijk), in de Promotiezaal van de universiteitshat, Naamsstraat 22, ink. gratis.
- 20.15 u **TEATER** Kabaretmonoloog, SUL, het strandfenomeen door Peter Vermersch, Vlaanderens nieuwste theater talent, kent en regie zijn van de hand van Bart Van Herck, een aanrader!, in Stadsschouwburg, ink. 200/150.
- 20.30 u **FILM** Gardens of stone (Francis Ford Coppola), om 19.00 u ingeleid door Gert-Jan Zuifhof (Redakteur Skrien), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
- 20.30 u **SAMENKOMST** Het Goeie Spoor, de jongerengroep van de Roze Drempel houdt een discussie-avond, in JAC, Amerikaalaan 3.
- 23.00 u **FILM** Gardens of stone (Francis Ford Coppola), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

'Kultuur is een economische transactie'

Jari Demeulemeester is bij het grote publiek niet meteen een bekende naam. Nochtans is de man directeur van één van de cultuurtempels die ons land rijk is: de *Ancienne Belgique*. En die job kreeg hij niet zomaar. Demeulemeester was één van de initiatiefnemers van Mallemunt, oud-verantwoordelijke voor de avondprogramma van de Beursschouwburg, en voormalig adviseur van cultuurminister Dewael. Een man die zijn sporen verdiend heeft in het Vlaamse wereldje van *kultuurmanagers*. Over het onderwerp cultuurmanagement en populaire cultuur houdt Demeulemeester dinsdagavond een lezing in Leuven. Redenen genoeg voor een interview.

Veto: Wat houdt uw functie bij Ancienne Belgique eigenlijk in? U staat niet meer in voor de programmatie.

Demeulemeester: «Ik ben algemeen directeur. Dat betekent in de eerste plaats ervoor zorgen dat we overleven in dit land met zijn belachelijke subsidiebestel en met een beperkt personeelsbestand. Toch kan je met weinig middelen heelwat doen. Iedereen heeft al wel van de AB gehoord. Wij werken met 20 mensen, daarvan zijn er zeven vast in dienst en de rest in allerlei statuten, en wij krijgen zowat 15 miljoen subsidie per jaar. Vorig jaar had AB een omzet van 46 miljoen, wat dus betekent 70% eigen inkomsten, dat is enorm in Vlaanderen. Wij hebben zo'n 120.000 toeschouwers per jaar en dat zit vooral in de muziekrichting. De AB heeft in tien jaar tijd 1 miljoen bezoekers gehad in een zeer publiek-vriendelijke sfeer, zonder gesofisticeerde verhalen.»

Veto: Is dat alvast een eerste definitie die uzelf geeft aan populaire cultuur? Veel volk trekken en vooral niet te moeilijk doen?

Demeulemeester: «Je zou kunnen zeggen dat het een contradictie is, populair en cultuur. 'Populair' wordt nog altijd geassocieerd met KV Mechelen, Eddy Wally en Tien om te Zien. Met populair bedoel ik een cultuurexpressie die gestoeld is op een brede onderbouw, waarmee je een groot publiek bereikt. Dat hoeft geen negatief oordeel in te houden over de kwaliteit. 'Populair' moet voor mij zeker en vast kwaliteit zijn, origineel van inkleding ook. Bovendien moet wat ik versta onder populaire cultuur aktueel zijn, aansluiten bij de behoefte van de mensen vandaag.»

«Kultuur is traditioneel zo iets als de verheven oorden waar de geest vertoef en waar de beteren onder ons zich kunnen vermeten. Wat er natuurlijk moet zijn. Als Maatschappij Discordia al vijf jaar lang het fenomeen theater onderzoekt en experimenteert met nieuwe vormen, dan is dat ongetwijfeld heel nuttig voor de cultuur. Maar dat is ons deel niet. Als je alleen nog die dingen zou doen, dan zou je in tien jaar tijd compleet verschralen. Wat Jan Hoet doet is belangrijk voor de vernieuwing in de kunst, maar hij riskeert zich volledig te isoleren en tenslotte geen contact, geen aansluiting en geen zuurstof meer te krijgen.»

Veto: Is uw definitie van populaire cultuur er niet eerder één van commerciële cultuur?

Demeulemeester: «Ik vind het niet korrekt, datgene wat veel mensen raakt automatisch commercieel te noemen en dus zeker niet van staatswege te subsidiëren. Dat is een stelling die al veel te lang gehuldigd wordt. Een pretpark is een commerciële vorm van ontspanning. Maar als je te doen hebt met artiesten die een aantal menselijke waarden doorgeven, en die een vorm van ontroering veroorzaken, kan je niet zomaar van commercie spreken.»

«Kultuur is een beetje het take-away effect, het is een soort van economische transactie. Een artiest staat twee uur lang voor mensen die iets van hem verwachten. Als toeschouwer moet je er beter van worden, intellectueel of emotioneel. Dat kan een commerciële dimensie krijgen van zodra er een industrie rond wordt opgebouwd. Er zijn er een paar in Vlaanderen die dat kunnen. Tura is een industrie geworden. Een zaak die moet draaien om iedereen die ermee te maken heeft in leven te houden. Maar

(Foto Rob Stevens)

in Vlaanderen kunnen de meesten niet commercieel werken, het is al moeilijk genoeg om te overleven.»

Veto: Tegenover een elitecultuur, die wel innovatierend is maar die voortdurend het gevaar loopt in ademnood te komen, stelt u dus de populaire cultuur die meer aanspreekt, een bredere onderbouw heeft. Is dat geen artificieel onderscheid. Kan populaire cultuur niet innovatierend zijn? En Hoet trekt toch ook wel mensen.

Demeulemeester: «Hoet trekt wel wat publiek, dat klopt. En elke kunst moet inderdaad innovatierend zijn, in die zin dat ze zichzelf voortdurend vernieuwt. Geen enkele artiest kan vijf of tien jaar hetzelfde doen, je moet voortdurend het product dat je aanbiedt innoveren.»

«Anderzijds hebben Jan Fabre of De Keersmaeker wel belangrijke wegen verkend naar de vorm van het theater en van de dans, maar je kan onmogelijk zeggen dat daarmee de dans- en de muziek- en de literaire expressie is gedemocratiseerd. Terwijl het Ballet van Vlaanderen veel volk heeft bereikt via de culturele centra, maar nooit diezelfde vorm van modernisme of vernieuwing zal bereiken als Jan Fabre.»

Veto: Moet innovatie in de kunst dan per se democratiserend werken? Is dat geen verkapt vorm van elitisme, van paternalisme, we moeten de 'hogere cultuur' naar de gewone man brengen?

Demeulemeester: «Ik stel niet dat we de hogere cultuur naar de gewone man moeten brengen, ik stel alleen dat we een brede waaier moeten aanbieden waar iedereen kan uit puren, en waarbij iedereen ook vrij is dat niet te doen. Ik vind dat een gewoon democratisch principe. Een democratie dient om zoveel mogelijk goederen van deze maatschappij te verdelen onder zoveel mogelijk mensen. Op dit moment is de welvaart wel voor een goed stuk gedemocratiseerd, maar dat kan je niet altijd zeggen over het welzijn. Ik vind cultuur een goed recht van iedereen, de productie moet dan ook zo zijn dat iedereen daarin aan zijn trekken kan. We moeten ons geen illusies maken. De meeste mensen zullen toch nog naar pretparken blijven gaan, of naar het voetbal. Maar dat neemt niet weg dat er ook een meer alert publiek is dat aan zijn trekken moet komen. Al

gaan ze maar vier, vijf keer per jaar naar een schouwburg.»

Veto: De vrijetijdsbesteding van de 'gewone man' heeft dus met cultuur als zodanig niets te maken?

Demeulemeester: «Nee, dat is vrijetijdsbesteding, een expressie van onze beschaving. Natuurlijk, onder cultuur kan je zowel de *Schone Kunsten* verstaan als beschaving, de terminologie loopt nogal door mekaar. Maar in een beschaving heb je een stuk cultuur en in de cultuur een stuk *Schone Kunsten*. Dat zijn wezenlijk verschillende sectoren. De beschavingen hebben toch een prachtig instrument gecreëerd, de schouwburg, waar je zoveel mogelijk mensen naartoe lokt om hen een prachtige avond te bieden en in dat magische ritueel hun dagelijkse realiteit te transcenderen. Maar zo kan een schouwburg alleen functioneren als er veel volk naartoe komt. Anders kom je niet alleen financieel in de problemen, maar stelt er zich bovendien een fundamenteel probleem.»

«Rond de eeuwwisseling, de grote époque van het theater, schreven alle creatieve geesten voor het theater. Maar het medium televisie heeft heel wat creatieve krachten afgesnoept, wat betekent dat het theater aan een implosie toe is. Dramaturgen schrijven tegenwoordig niet meer voor een theaterpubliek, maar voor de televisie. Hetzelfde geldt voor de techniek, voor de scenografen, voor de decorontwerpers. Dat betekent een verschraling, zodanig dat een artiest zich gaat afvragen waar hij mee bezig is. Fundamenteel stelt zich de vraag hoe functioneel theater vandaag nog is, en of het niet beter is steeds verder de vorm van het theater te gaan verken. Toneelstukken over het medium theater zijn schering en inslag. Men vergeet dat één van de eerste taken van de artiest in dit bedrijf is naar het publiek toe grote momenten te creëren. Men vergeet bovendien dat men met een productie twee jaar moet proberen rond te trekken, en daar zoveel mogelijk schouwburg en mensen mee moet bereiken.»

Veto: Er is al vaker gesteld dat de indeling in elitecultuur en populaire cultuur niet terug te voeren is op een intrinsieke meerwaarde van de één over de ander. Er zijn geen objectieve vormelijke of inhoudelijke criteria om *Schone Kunsten* en volkse kunstuitingen te onderscheiden. De cultuur van een intellectuele en economisch dominante klasse, wordt als elite-

kultuur opgelegd, en wordt mede een instrument van dominantie.

Demeulemeester: «Die cultuur heeft inderdaad geen meerwaarde ten opzichte van een andere. Claude Javeau heeft daarover een stout boekje geschreven. Hij stelt dat het artistiek erkende product een emanatie is van de heersende macht. De grote massa die de maatschappij gewoon ondergaat en leeft en werkt in een door derden en machtigen bepaald patroon, staat onverschillig tegenover elk initiatief van de overheid. Men weigert met andere woorden te participeren aan dat wat de hogere klasse als cultuur opdringt. Men gaat andere vormen zoeken en zich distantiëren van die maatschappijvorm die men niet aanvaardt als de zijne. Vandaar dat men met duizenden naar Tien om te Zien gaat kijken, met het verstand op nul en de blik op oneindig.»

Veto: Het fenomeen dat u beschrijft, leidde in het verleden tot een jongeren-subcultuur die anticultuur was. Er was de grote contestatiebeweging van de jaren '60, de punkbeweging in de jaren '70. De huidige commercialisering van de jongerenkulturen leidt tot een apolitiserende, is dat geen recuperatiebeweging? De mogelijkheden om te ontsnappen aan onze consumptie-maatschappij zijn net producten die die maatschappij aanbiedt.

Demeulemeester: «Ik denk dat het niet over dezelfde publieken gaat. Het publiek dat nu ontdekt is voor Tien om te Zien was er vroeger ook. Alleen kwamen die mensen door het ontbreken van vrije televisie niet aan hun trekken. Het publiek van Torhout-Werchter is duidelijk een ander publiek. Men heeft toch nog een aantal duidelijke opties: men kiest voor betere muziek, waarin men een stuk zingeving zoekt. Maar het is inderdaad geen anticultuur, die tijd is voorbij. De hippie-beweging was een fenomeen van een welvaartsmaatschappij die zonder einde leek. Men kon het zich permitteren om zijn tijd door te brengen met 'kreatief zijn' en 'l'imagination au pouvoir'.»

«De punkbeweging heeft dan weer te maken met de tijd van jongerenwerkloosheid. Het nihilistisch ervaren van een maatschappij die voor de jongeren geen uitweg meer bood. Dat was een verloren generatie, en dat vind je nu niet meer natuurlijk. Die fenomenen hangen samen met de economische conjunctuur. Dat sociologisch gegeven is toch wel gewijzigd de laatste twintig jaar. Maar er is een goede smaak overgebleven bij het jongerenpubliek. In die zin is de jongerenkultuur blijven bestaan, al is ze niet meer zo agressief, en al is ze in grote mate gekommercialiseerd. Maar voor mij blijft dat cultuur.»

Veto: Welke plaats neemt de Ancienne Belgique in, in die industrie die de jongerenkultuur geworden is? Voorzien jullie in een aanbod dat voldoet aan een bestaande vraag, of gaan jullie zelf nieuwe wegen verkennen, de markt afjsten en op zoek naar een nieuwe jongerenkultuur?

Demeulemeester: «Wij hebben maar één tegenhanger en dat is de Singel. En ik denk dat we nogal komplementair zijn. De Singel heeft een model gekreërd van 'serieuze' cultuur, wij van swingende jongerenkultuur, voor een breed publiek. Wij gaan uit van de jeugd, van de jongeren in de stad. Leven in de stad is een heel snel, én een kosmopolitisch leven. Brussel is een voorafbeeding van een klein New-York. Wij zitten met een konstante confrontatie met nieuwe mensen, een nieuw publiek dat nieuwe dingen wil. Wij moeten voortdurend op zoek naar nieuwigheden, omdat wij een publiek hebben dat zich voortdurend vernieuwt. Er zit dus zeer veel sleet op de consumptie. De AB heeft de naam in Vlaanderen een neus te hebben voor nieuwigheden en voor kwaliteit. We moeten alert zijn en dat is boeiend.»

«Er is wel een duidelijke lijn in de programmatie, in die zin dat wij niet meer doen aan experimenteel theater en experimentele dans. Daarvoor bestaan er andere centra. Wij hebben in onze programmatie inderdaad vooral gekozen voor een breed uitpakken. Tegelijkertijd leeft de AB van eksklusieven. Wij moeten niet hetzelfde programmeren als alle culturele centra en parochiezalen in Vlaanderen. Daarvoor komen de mensen, die er eerst even over gedaan hebben om in de file uit Brussel te geraken, 's avonds niet meer naar de stad.»

Stef Wauters
Pieter De Gryse